

Kandidat i socialt arbejde (KSA), Efterår 2021

Semesterbeskrivelse – 1.semester / Modul 1

Oplysninger om semesteret

Skole: Sociologi og Socialt Arbejde

Studienævn: Studienævnet for Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde

Studieordning: Studieordning for Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde ved Aalborg Universitet 2017

Semesterets temaramme

På 1. semester undervises de studerende i tre af uddannelsens konstituerende fag:

Teorier om sociale problemer, Teorier om socialt arbejde og Teorier om social politik. Undervisningen i de tre fag retter sig mod følgende læringsmål:

Viden	<p>At give de studerende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viden om socialt arbejdes teorier, perspektiver og praksis og en forståelse af socialt arbejde som det centrale genstandsfelt i uddannelsen. • Viden om definitioner af sociale problemer, teorier om forståelse og forklaring af sociale problemer samt undersøgelser, der belyser sociale problemer. • Viden om og forståelse af 1) de grundlæggende ideer og konflikter i social- og velfærdspolitikken og deres filosofiske, politiske, kulturelle og historiske grundlag, 2) socialpolitikken rolle i samfundet, 3) de roller samfundssektorer, forvaltning og organisationer spiller for socialpolitikken indhold og praksis, 4) variationen i social politikken og velfærdsinstitutionerne mellem politikområder i komparativt og globalt perspektiv. • viden om problemorienterede elementer i PBL (Link til PBL)
Færdigheder	<p>Gøre de studerende i stand til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at identificere, redegøre og kritisk analysere teorier og perspektiver på socialt arbejde • at redegøre for og reflektere over socialt arbejde som begreb og praksisfelt og forskellige teoretiske grundlag for at udføre socialt arbejde • at anvende forskellige teorier om sociale problemer til at forstå og forklare konkrete sociale problemer • at identificere og analysere processer på mikro-, og makroniveau som skaber og opretholder sociale problemer og deres karakter • at kunne demonstrere indsigt, anvende og gennemføre kritiske analyser af velfærdsinstitutioner, socialpolitikker og deres

	<p>betydning for det sociale arbejde.</p> <ul style="list-style-type: none"> • at kunne redegøre for og udvise helhedsforståelse af sammenhængen mellem velfærds- og socialpolitik, principper for social retfærdighed, samt statens og forvaltningens rolle i Danmark og i internationalt perspektiv. • at kunne anvende PBL som styringsprincip i et projekt med anvendelse af teorier fra de konstituerende fag •
<p>Kompetencer</p>	<p>At fremme de studerendes kompetencer til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kritisk at analysere konkret socialt arbejde og de anvendte teorier og forholde sig kritisk til teoriernes forklaringskraft • at kunne udarbejde en analyse af konkrete sociale problemer, deres omfang, og mulige årsager til dem. • at kunne omsætte og bruge viden om velfærds- og socialpolitik relation til analyser og udvikling af socialt arbejde • at kunne anvende teoretiske og praktiske kompetencer til at forstå og analysere velfærdsinstitutioner og socialpolitiske instrumenter samt statens rolle og funktionsmåder • kompetence til at reflektere over egen læring og faglige udvikling samt samarbejdets betydning herfor på et grundlæggende niveau (portfolio).

- Semestret afprøves gennem et mundtligt forsvar af en skriftlig gruppebaseret projektrapport, sammen med en individuel afprøvning af det samlede pensum.

Semesterets organisering og forløb

Semestret er bundet sammen af det tværgående projektforsløb, der integrerer de tre konstituerende fag. De tre fag kører i et sideløbende koncentreret kursusforløb fra starten af semestret og afsluttes i midten af november. I denne periode må der forventes undervisningsaktiviteter næsten dagligt.

Hvert kursusforløb har et omfang af 32 lektioner. De er arrangeret som hele undervisningsdage a fire timer. Der må forventes en egen forberedelse på 5-7 timer til hver undervisningsgang. Det er derfor en god ide at starte forberedelsen før semesterstart.

Vær opmærksom på at datoer og lokaler for de enkelte kursusgange skal findes på Moodle. Der kan forekomme aflysninger, datoændringer eller ombytninger af undervisningsgange, disse bliver udmeldt på Moodle.

Herefter starter projektforsløbet op. Projektet er et problembaseret projekt, der er baseret på en teoretisk funderet besvarelse af problemformuleringen understøttet af eventuelt primær eller sekundær empiri. Det forventes ikke i dette semester at grupperne indsamler eget empirisk materiale. Projektforsløbet understøttes af et klynge-seminar, en faglig temadag (se under 'semesteraktiviteter') og vejledning.

Klynge-seminar 1 + 2

Klynge-seminarerne finder sted tidligt i projektarbejdet og vil lægge vægt på indkredsning af problemfelt og problemformulering. Før klynge-seminarerne forbereder alle grupper temaer/spørgsmål/problemstillinger, som kan være relevante i forbindelse med udformning af projektfokus og problemformuleringer. Hver gruppe præsenterer deres problemstilling for resten af klyngen og får feedback fra en anden gruppe samt fra underviser.

Se Moodle for planer og deadlines i forbindelse med klynge-seminarerne.

Akademiske færdigheder/Flexmoduler:

'Akademiske færdigheder' er lektioner ud over fagområdeundervisningen, der understøtter de studerendes færdigheder i akademisk analyse, læsning og skrivning. Indføring i de forskellige færdigheder er et nyt tiltag på baggrund af efterspørgsel fra de studerende, hvor de fungerer støttende i forhold til indfrielse af læringsmålene og udførelse af projektopgaven. På modul 1 består flexmodulerne i år af fire temaer, som er spredt ud over modulet: Akademisk læsning (2 lektioner), Akademisk skrivning (2 lektioner), Dokumentanalyse (2 lektioner) samt Videnskabsteori (2 timer). Litteraturen til flexmodulerne indgår ikke i fagområdernes samlede pensum.

Vejledning

Projektet er gruppebaseret, hvor hver gruppe tilknyttes en vejleder. Vejledningens omfang svarer til nedenstående konfrontationstimer, afhængig af gruppestørrelse:

- 1-2 studerende tildeles 12 timer (2 konfrontationstimer)
- 3 eller flere studerende tildeles 24 timer (4 konfrontationstimer)

Form og tidsforbrug pr møde aftales mellem vejleder og studerende.

N.B. Alle studerende tildeles grupper á 4-5 personer. Det kræver dispensation, at være i en gruppe med 1-3 studerende.

Gruppedannelse og -etablering

Ved semesterstart foretages administrativ gruppedannelse. Grupperne danner grundlag for semestrets projektarbejde samt øvelsesarbejde i forbindelse med studiestart og undervisning. Der dannes grupper á 4-5 studerende. Der tilstræbes tværfaglige grupper ift. bachelor-baggrund og der tages så vidt muligt hensyn til de studerendes geografiske placering. Alle studerende skal skrive projekt i en gruppe. Der kan ikke skrives projekt individuelt på dette semester.

Studiet understøtter gruppernes etablering og samarbejde gennem øvelsesstruktur, undervisning i PBL og feedback, samt ressourcer på Moodle til gruppeetablering og håndtering af konflikter. I forbindelse med opstart af projektarbejde faciliteres en indkredsning af fælles projektfokus via reflektiv gruppeetablering.

Undervisningens karakter

Undervisningslektionerne i de tre konstituerede fag har karakter af overbliklektioner som vil give de studerende et kort systematisk indblik i de enkelte teoriers/perspektivers teoretiske fundament, deres forgreninger og udviklinger samt fokusere på teoriernes omsætning i det sociale arbejdes praksis. Herigennem gives der mulighed for både at adskille og samle/sammenligne de forskellige teorier og perspektiver inden for det enkelte fag og på tværs af de tre konstituerede fag som grundlag til at forstå og forklare det praktiske sociale arbejde. Som overbliklektioner danner undervisningslektionerne fundament for at de studerende selvstændigt kan udforske de enkelte introducerede teorier og perspektiver ved at opsøge yderligere litteratur til anvendelse i projektrapporten.

Projektrapporten

Projekt opgaven påbegyndes i forbindelse med klyngeseminar 1. og afsluttes med aflevering af projekt opgaven primo januar og mundtlig eksamen ultimo januar. Detaljer om aflevering og eksamen vil blive lagt på Moodle.

Projektrapporten skrives af gruppen i fællesskab. Projektrapporten må maks. have et omfang på:

1-2 studerende: 25 sider/60.000 anslag

3 studerende: 30 sider/72.000 anslag

4-5 studerende: 50 sider/120.000 anslag

6-7 studerende: 55 sider/132.000 anslag

De angivne anslag er inkl. mellemrum. Linjeafstand er 1½ og skriftstørrelse størrelse 12. Vær opmærksom på, at (fod-)noter indgår ved beregning af omfang af projektet, mens titelblad/forside, indholdsfortegnelse, resumé, tabeller, litteraturreferencer, litteraturliste og bilag ikke indgår i beregningen. Der er ikke krav om formulering af et resumé i projektrapporten.

Projektrapporten afleveres gennem uploading til digital eksamen (www.de.aau.dk).

Information om Digital Eksamen

Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde anvender AAU's digitale eksamenssystem – Digital Eksamen.

Dette betyder, at alle skriftlige eksamensopgaver og projekter tilgås og afleveres i Digital Eksamen.

Digital Eksamen digitaliserer hele eksamensprocessen. I Digital Eksamen kan du se informationer om prøven, afleveringsfrist og aflevere din eksamensbesvarelse – aflevere du som en del af en gruppe, vil dette også være muligt. Du kan inden tidsfristen redigere og slette din besvarelse. Du har efter eksamen adgang til at hente din opgavebesvarelse. Bilag til opgavebesvarelsen skal oprettes som separat fil.

Du kan i systemet se, hvornår din bedømmelse er klar, men det er stadig STADS-selvbetjening, du skal logge på for at se denne. Du logger ind i systemet, finder vejledninger og yderligere informationer vedr. Digital Eksamen via <http://www.de.aau.dk/>.

I tilfælde af spørgsmål om Digital Eksamen kan du kontakte din studiesekretær eller Digital Eksamen på sup-

port@its.aau.dk.

Eksamen

Det skriftlige projekt danner udgangspunkt for en mundtlig evaluering. Eksaminationen gennemføres af undervisere, der er tilknyttet Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde. Formelt optræder underviserne som henholdsvis eksaminator og censor. Eksaminator og censorer repræsenterer de tre forskellige fagområder. Navn på censor frigives ikke før selve eksaminationen.

Fagene *Teorier om socialt arbejde*, *Teorier om sociale problemer* og *Teorier om socialpolitik* udprøves med en mundtlig intern eksamen med individuel bedømmelse på baggrund af en gruppebaseret skriftlig projektrapport samt individuel afprøvning af pensum. Hver studerende får mulighed for at indlede med 5 min. oplæg. Når de studerende, der ønsker det, har holdt oplæg, eksamineres den enkelte studerende i det, der svarer til ca. 10 min. hver. Slutteligt eksamineres gruppen svarende til ca. 15 min. pr. studerende.

Gruppeeksamen for en gruppe på 5 studerende vil således vare 5 x 5 min. oplæg = 25 min., 5 x 10 min. til hver enkelt studerende = 50 min. og 5 x 15 min. pr. stud. (gruppen) = 1 time og 15 min. I alt 2,5 timer inkl. votering.

Til eksamen stiller både eksaminator og censorer uddybende, afklarende og problematiserende spørgsmål, der tager udgangspunkt i rapporten og/eller oplægget. Der vil blive stillet spørgsmål til hele pensum i *Teorier om Socialpolitik*, *Teorier om sociale problemer* og *Teorier om Socialt Arbejde*, men eksaminationen vil tage afsæt i projektrapporten og det eventuelle oplæg fra hver studerende.

Der gives karakter efter 7-skalaen på grundlag af en samlet vurdering af det skriftlige arbejde og den mundtlige præstation.

Reeksamen

Hvis en gruppe ikke består følges uddannelsens gældende regler herfor. Eksaminator og censor giver en tilbagemelding på, hvilke afsnit i projektopgaven der ved en evt. reeksamen bør revideres, tilføjes eller udelades – eller om hele opgaven bør omskrives.

Hvis opgaven som udgangspunkt kan bestå, men én eller flere gruppemedlemmer ikke består på baggrund af det mundtlige forsvar, kan samme opgave anvendes ved reeksamen. De (ikke beståede) studerende må genlæse pensum med henblik på et bedre mundtligt forsvar ved en eventuel reeksamen.

Hvis opgaven ligger lige under det minimalt acceptable, men én eller flere gruppemedlemmer formår at hæve sig over karakteren 0 gennem det mundtlige forsvar, kan de gruppemedlemmer, som ikke består, blive bedt om at styrke såvel den skriftlige del, som det mundtlige forsvar. De gives, som beskrevet ovenfor, vejledning i opgavens og forsvarets svage dele med henblik på eventuel reeksamen.

Portfolio

På kandidaten i socialt arbejde arbejder vi med en individuel læringsportfolio, der skal forstås som en dokumentation af de studerendes fortløbende arbejdsproces. Formålet er at styrke deres faglige profil som kandidater i socialt arbejde og at få dem til at præcisere, hvordan de gennem uddannelsen gradvist opbygger deres faglige identitet. I deres faglige profil indgår der både almene akademiske/analytiske kompetencer (herunder PBL-kompetencer) og mere specifik viden og indsigt i det sociale arbejdes felt.

Til hver eksamen skal der derfor udarbejdes portfolio-beskrivelse, som viser den studerendes konkrete læring i forhold til semestrets læringsmål. Den individuelle læringsportfolio på KSA er obligatorisk – se de specifikke krav under hvert semester på følgende link:

https://www.socialkandidat.samf.aau.dk/digitalAssets/679/679102_template-for-laeringsportfolio-paa-ksax.pdf

Timefordeling

Semesterdeklaration 1. semester	antal	Varighed	Samlet time-tal	Undervisning/ Eget arbejde
Forelæsninger modul 1A	8	4	32	U
Forelæsninger modul 1B	8	4	32	U
Forelæsninger modul 1C	8	4	32	U
Egen forberedelse til forelæsninger	24	7	168	E
Klyngeseminar	2	4	8	U
Faglig temadag	1	4	4	U
Egen forberedelse til klyngeseminar og den faglig temadag	2	7	14	E
Projektarbejde	1	444	444	E
PBL og akademiske færdigheder	2	4	8	U
Egen forberedelse til PBL og akademiske færdigheder	2	4	8	E
Gruppeetableringsseminar	1	4	4	U
Vejledning	5	1	5	U
Eksamen	1	2,5	2,5	U
Forberedelse til eksamen	1	74	74	E
i alt			835,50	

Semesterkoordinator og sekretariatsdækning

Semesterkoordinatorer er:

Tanja Dall (København), og Mette Rømer (Aalborg)

Fagkoordinatorer:

Modul 1A – Teorier om Sociale Problemer: Merete Monrad (monrad@socsci.aau.dk)

Modul 1B – Teorier om Socialt Arbejde: Mette Rømer (romer@socsci.aau.dk) & Tanja Dall (dall@socsci.aau.dk)

Modul 1C – Teorier om Social Politik: Morten Frederiksen (mfr@socsci.aau.dk)

Sekretær: socialkandidat@socsci.aau.dk

Semesteraktiviteter (kursusgange med videre):

PBL og akademiske færdigheder: Problemorienteret projektarbejde på Kandidatuddannelsen i socialt arbejde og portfolio

Denne kursusdag er delt op på to temaer:

Første tema introducerer til og aktiverer de studerendes eksisterende viden om problemorienteret arbejde på Aalborg Universitet. Vi vil diskutere, hvad problemorientering betyder i forhold til socialt arbejde, samt diskutere

hvilke former for viden, der er nødvendige for at stille nogle gode problemformuleringer ind i socialt arbejde. Vi vil reflektere over hvordan problemorientering skal have udgangspunkt i et samarbejde med eller relevans for praksis i socialt arbejde på forskellige planer. Desuden introduceres der til portfolio arbejde, som er en del af AAU's PBL-struktur. Portfolio er et redskab til at reflektere over og synliggøre egen læring samt de kompetencer I opøver gennem uddannelsen. Vi skal diskutere hvad portfolio er, og hvordan I kan gøre det brugbart for jeres egen læring.

Litteratur:

PBL:

Holmgaard, Jette Egelund, (m.fl.).(2014): [PBL : problembaseret læring og projektarbejde ved de videregående uddannelser](#). Samfundslitteratur: kapitel 1 pp 17-32. (skal scannes fra moodle – venter på AUB)

Bitsch Olsen, Poul; Pedersen, Kaare (2015): Problemorienteret projektarbejde: en værktøjsbog, 4. udg. Frederiksberg: Samfundslitteratur: kapitel 2. (skal scannes fra moodle – venter på AUB).

Portfolio:

Maria Appel Nissen (2010) Nye Horisonter i socialt arbejde. Akademisk Forlag.

Kinsella, A.E. (2010): The art of reflective practice in health and social care: reflections on the legacy of Donald Schön, *Reflective Practice*, 11:4, 565-575, DOI: 10.1080/14623943.2010.506260. (Adgang via AUB).

PBL og akademiske færdigheder: Introduktion til semester-projekt og det, at give og modtage akademisk feedback

På undervisningsgangen vil vi introducere til rammerne for modulets gennemgående projektarbejde og til det at give og få feedback som et grundlæggende redskab i akademisk arbejde. Akademisk arbejde udvikles og kvalificeres gennem feedback fra fagfæller og kolleger, og vi vil diskutere hvad der kendetegner konstruktiv og relevant feedback samt hvordan man modtager feedback så det gøres anvendeligt i udviklingen af ens eget akademiske arbejde.

Litteratur:

Feedback:

Herrmann, K. (u.d.). Feedback – hvad, hvorfor og hvordan? Ikke publiceret notat, Aarhus Universitet. (uploades på Moodle).

Rienecker, L. (2009). Feedback i grupper, s. 13-23 (10 sider). Akademisk Skrivecenter. (uploades på Moodle)

Projektintro:

Healy, Karen (2016): Forståelsen af vores kontekst (kap. 1). I K. Healy, *Socialt arbejde i teori og kontekst. En grundbog*. s. 23-34 (11 sider). 2. udgave. Akademisk Forlag.

Healy, Karen (2016): En dynamisk praksismodel. (Kap. 2). I K. Healy *Socialt arbejde i teori og kontekst. En grundbog*.s. 35-62 (27 sider). 2. udgave. Akademisk Forlag

---

Refleksivt gruppeetablerings-seminar v. modulkoordinatorer

Med seminaret indleder vi den første indkredsning af gruppernes fokus i semestrets projektarbejde. Der arbejdes i grupperne under vejledning af modulkoordinatorerne..

Program følger senere

Klyngeseminar 1 v/ undervisere fra alle fagområder

På seminaret arbejder vi videre med indkredsning af projekt-fokus og det problem, projektet skal omhandle. Grupperne præsenterer deres foreløbige tanker og proces for klyngen og modtager feedback fra underviser og andre grupper.

Se nærmere på Moodle. Program følger senere.

Klyngeseminar 2 v/ undervisere fra alle fagområder

På seminaret arbejder vi med problemformulering og projektdesign for semesterprojektet. Grupperne præsenterer deres foreløbige tanker og proces for klyngen og modtager feedback fra underviser og andre grupper.

Se nærmere på Moodle. Program følger senere

Faglig temadag v/ undervisere fra alle fagområder.

På denne kursusdag afholdes fællesundervisning ved undervisere ved semestrets tre fagområder. Vi vil illustrere og diskutere hvordan en udvalgt tematik kan forklares/forstås ud fra de respektive fag. Hensigten med temadagen er at understøtte projektarbejdet ved at eksemplificere de tre fagområders mulige kombination omkring en problemstilling, at samle op på de overordnede perspektiver under hvert fag, samt at diskutere sammenhænge mellem de tre fagområder.

Flexmodul: Videnskabsteori

Forskning i socialt arbejde hviler (som al anden forskning) på nogle videnskabsteoretiske grundantagelser, uanset om disse er bevidste eller ubevidste, eksplicite eller implicite. Disse grundantagelser har betydning for de allermest konkrete sider af forskningsarbejdet, og forskelle i den videnskabsteoretiske orientering giver anledning til mange kontroverser i forskersamfundet. På denne korte undervisningsgang stilles skarpt på nogle vigtige videnskabsteoretiske spørgsmål, og det diskuteres, hvad forskerens svar på dem betyder for karakteren af den viden, der produceres. Der forudsættes et vist kendskab til videnskabsteori, men undervisningen vil være forholdsvis introducerende, da målet er at skabe et vist fælles fundament for alle studerende, som er vigtig for undervisningen og projektarbejdet på både første modul og videre frem i studiet. Det er ikke noget egentligt pensum til lektionen, men i anbefales at læse følgende:

Litteratur:

Juul, S. og Bransholm Pedersen, K. (2012): Kapitel 1 og 11 i: *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori. En indføring*. København. Hans Reitzels Forlag.

Flexmodul: Dokumentanalyse

I denne korte flex-modul undervisningsgang om dokumentanalyse vil der være et kort oplæg om dokument-

analyse og hvad der kan være relevante dokumenter at analysere i forbindelse med undersøgelser i og af socialt arbejde. Anden halvdel vil bestå af en hands-on øvelse med udgangspunkt i et dokument, der uploades til moodle og som forventes læst inden dagen. Der er ikke en decideret pensum tekst til denne undervisningsgang, men der blive peget på relevante kilder til dokumentanalysemetode.

Flexmodul: Akademisk skrivning

Akademisk skrivning handler i forbindelse med en projektopgave. Vi skal diskutere kvalitet og klarhed i akademisk skrivning, struktur og sammenhæng i akademiske tekster, samt hvordan kvalitet i akademisk skrivning kobler sit til kvalitetskriterier i akademisk arbejde som proces og som produkt. Forelæsningen indeholder en række tips og konkrete skriveøvelser, der kan hjælpe i forskellige dele af skriveprocessen. Dagen vil være et mix af kortere oplæg, workshops og gruppearbejde.

Litteratur:

Cloutier, C: (2016). How I write: An Inquiry into the writing practices of academics. *Journal of Management Inquiry*, 25(1), 69-84.

Ragins, R.B. (2012), Editor's comments: Reflections on the craft of clear writing. *Academy of Management Review*, 37(4), 493-501

Supplerende litteratur der indeholder tips, øvelser, og diskussioner til yderligere inspiration:

Wegener, C. (2016), *Skriv med glæde: En guide til akademisk skrivning*. (1. udg.). København: Samfundslitteratur.

Flexmodul: Akademisk læsning

Læsning er er en kompetence, det er afgørende for akademisk arbejde at mestre. Men mange af os mister nemt overblikket over et stort pensum, særligt når teksterne samtidig kan være svære at forstå. Vi vil i denne lektion om akademisk læsning derfor gennemgå en række greb til at mestre læsningen. Vi ser på planlægning af læsningen, overblik over teksten, forskellige teksttyper, læsemåder og notatformer. Vi øver os desuden på en tekst i at læse med forskellige formål.

Forberedelse til lektionen:

- Orienter dig på denne og de tilknyttede sider fra AU om Akademiske læseteknikker:

<https://studypedia.au.dk/studiestrategier/akademisk-laesning/>

- Besvare tre spørgsmål her:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSczBEUAiklx4DQZA1dx0nDiy-NVBUrqcSe9ma4uZttngtoEVg/viewform?usp=sf_link

- Læse:

Villadsen, K. (2003) *Det sociale arbejde som befrielse*. I: Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. *At skabe en klient* –

Institutionelle identiteter i socialt arbejde. København: Hans Reitzels Forlag.

Modultitel og ECTS-angivelse

Teorier om socialt arbejde / Theories of social work

10 ECTS

Placering

1. semester

Modulansvarlig

Mette Rømer (AAL) og Tanja Dall (KBH)

Type og sprog

Kursusmodul
Dansk

Mål

Formålet med undervisningen i teorier om socialt arbejde er bl.a. at udvide den studerendes viden om det sociale arbejdes idéhistoriske fundament, udvikle den studerendes forståelse af og evne til kritisk analyse af socialt arbejdes perspektiver, dvs. de teorier, metoder og redskaber som danner grundlag for socialt arbejde. Dette som grundlag for at kunne forstå, vurdere og udvikle det sociale arbejdes teoretisk og praktiske fundament. Målet med fagsøjlen *Teorier i socialt arbejde* er at skærpe de studerendes forståelser for, hvordan forskellige perspektiver og forståelser af menneske og samfund giver forskellige teoretiske og metodemæssige tilgange i socialt arbejde, samt at kunne anvende disse kritisk og analytisk.

I faget *Teorier i socialt arbejde* lægges der vægt på at præsentere socialt arbejde som den faglige kerne, uddannelsen understøtter, udvikler og perspektiverer. Der er fokus på at understøtte de studerendes arbejde med at skabe deres identitet som Kandidat i Socialt Arbejde.

Da undervisningen på modul 1 danner grundlag for et fælles fundament for forståelsen af socialt arbejde indledes modulet med tre sammenhængende introducerende lektionsgange. På disse tre lektionsgange afholdes forelæsninger om henholdsvis:

- 1) Det sociale arbejdes idéhistorie nationalt og internationalt,
- 2) teorier, definitioner, vidensformer og modsætninger i socialt arbejde og
- 3) aktuelle tendenser i forskning i socialt arbejde.

Enkelte lektioner arbejdes der "hands on" med problembaseret case arbejde fra det sociale arbejdes praksisfelt.

Målet med tre de sammenhængende undervisningsdage er flerstrengt i forhold til at:

- 1) få skabt en fælles indsigt hos de studerende vedrørende det sociale arbejdes idéhistorie, herunder centrale

og skiftende teorier, kerneværdier og kontroverser.

- 2) få kombineret teorier i socialt arbejde med PBL-baseret case-arbejde gennem "hands on" øvelser.
- 3) få taget de første skridt med henblik på at gøre det muligt for de studerende at udvikle en faglig identitet som studerende og kommende kandidater i socialt arbejde.
- 4) få skabt et både fagligt og socialt afsæt for det videre arbejde på studiet, herunder at styrke de studerendes fællesskab.

Efter de tre indledende undervisningsdage kommer en ny undervisningsblok med fire forelæsninger, som har til formål at give en dybere indsigt i nogle af de perspektiver på socialt arbejde, som allerede er blevet introduceret under intro-forelæsningerne. Socialt arbejde er karakteriseret ved at udspringe af en række parallelle, men samtidig meget forskellige perspektiver, som hver især indeholder flere teoretiske og metodiske forgreninger. Desuden er det sociale arbejde karakteriseret ved ikke at knytte sig til teoriernes oprindelige form. Tværtimod er teorier og metoder i det praktiske sociale arbejde ofte karakteriseret ved blandingsformer og ved forholdsvis let omsættelige metoder.

De tre undervisningslektioner (lektion 4-6) vil give et kort systematisk indblik i de enkelte perspektivers teoretiske fundament, deres teoretiske forgreninger og udviklinger samt fokusere på teoriernes omsætning i det sociale arbejdes praksis. Herigennem gives der mulighed for både at adskille og samle/sammenligne de forskellige perspektiver og deres konsekvenser for det praktiske sociale arbejde. De tre undervisningslektionerne danner således fundament for at de studerende selvstændigt kan udforske de enkelte perspektiver yderligere ved at opsøge yderligere litteratur til anvendelse i projektopgaven. De tre undervisningslektioner understøttes af digitale forelæsninger, hvor hvert enkelt perspektiv gennemgås særskilt i kort form.

Den syvende undervisningslektion betragter i forlængelse af de foregående undervisningslektioner det faglige sociale arbejde fra et tværfagligt perspektiv. Det sociale arbejdes status som profession og faggruppe har været omdiskuteret siden det sociale arbejde opstod som fag, og undervisningen vil tage udgangspunkt i to aspekter af denne diskussion; forholdet til tilstødende faggrupper og felter som afgørende for udviklingen af det sociale arbejdes egen identitet på praksisniveauet; og fagets brug af teorier fra forskellige akademiske traditioner, som fx sociologi og psykologi, i udviklingen af en egen kundskabsbase

De forskellige teorier i socialt arbejde danner afsæt for den afsluttende, ottende, lektion. Her skal der arbejdes med, hvordan disse teorier kan omsættes og anvendes analytisk. Undervisningen vil derfor tage afsæt i de studerendes konkrete behov for analytisk understøttelse af de konkrete projekter eller de tidligere anvendte cases. Der tages udgangspunkt i de centrale perspektiver i socialt arbejde med det formål gennem eksempler at vise og diskutere den praktiske og analytiske anvendelse. Denne lektionsgang omfatter således en tværgående opsamling af de forskellige perspektiver som en yderligere understøttelse af det konkrete projektarbejde.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Fagområdet indgår i samspil med faget *Teorier om Sociale problemer*, der indeholder definitioner af sociale problemer, forståelse af sociale problemer og forklaringer på sociale problemer. Endvidere indgår fagområdet i samspil med faget *Social Politik*, som omhandler årsager til og konsekvenser af den politik, som styrer og regulerer det sociale arbejde.

Undervisningen gennemgår forskellige teoretiske perspektiver og deres omsætning i socialt arbejde med henblik på, at skærpe analyser af, hvordan forskellige perspektiver på forståelsen af samfund og menneske giver forskellige teoretiske og metodemæssige tilgange til socialt arbejde. Der bliver lagt vægt på, i hvilke historiske, geografiske og institutionelle sammenhænge det enkelte perspektivs oprindelige og senere tankefigurer er udviklet. Hvilke formål med og processer i det praktiske sociale arbejde konstruerer det konkrete perspektiv? Hvilke konstruktioner omkring socialt arbejdes praksis muliggør det enkelte perspektiv, og hvilke muligheder udeluker (marginaliserer) det?

Der anvendes følgende grundbøger:

Healy, Karen (2016): *Socialt arbejde i teori og kontekst*. En grundbog. 2. udgave. København: Akademisk Forlag.

Omfang og forventet arbejdsindsats

Kurset rummer 8 lektionsgange, som består af forelæsninger og øvelser. Der forventes 5-7 timers forberedelse til hver lektion. Kurset danner sammen med kurserne i *Teorier om sociale problemer* og *Socialpolitik* grundlag for et projektarbejde, hvor der arbejdes i grupper med en teoretisk problemstilling. Der afholdes i forbindelse med projektarbejdet et klyngeseminar og en faglig temadag, hvor undervisere fra *Teorier om socialt arbejde* fokuserer på de studerendes evne til at inddrage undervisningselementerne i analyser af det sociale arbejde.

Deltagere

Studerende på 1. semester og 1. modul ved Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde

Deltagerforudsætninger

Optaget ved Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde, fuldtids- eller gæstestuderende.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Lektion 1.

Det sociale arbejdes idéhistorie.

I forelæsningen gives en introduktion til det sociale arbejdes idéhistorie og udvikling internationalt samt nationalt i Danmark fra 1800'tallets fattigpolitik og kristne filantropi over velfærdsstatens sociale arbejde til nutidens neoliberale sociale arbejde i konkurrencestaten. Vi ser på hvordan udviklingen er international og hvordan socialt arbejde i Danmark er informeret af internationale tendenser? Fokus er på brudflader og forandringer i menneske- og samfundssyn, herunder i synet på sociale problemer og deres løsning gennem socialpolitikken og det sociale arbejde: Hvordan er det sociale arbejde blevet til det, det er i dag?

Litteratur:

Diane Barnes & Richard Hugman (2002) Portrait of social work, *Journal of Interprofessional Care*, 16:3, 277-288 (11 sider), <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13561820220146702> (Adgang via AUB)

International Federation of Social Workers' (IFSW) & International Association of Schools of Social Work (IASSW): Global definition af social arbejde (4 sider) (Adgang via Moodle)

Kasper Villadsen (2004): *Det sociale arbejdes genealogi*, Kapitel 8 (siderne 142-165) og kapitel 11 (siderne 202-231). København: Hans Reitzels Forlag.

Lorenz Walter (2007) Practising history. Memory and cotemporary professional practice, *International Social Work* 50(5), pp. 597-612 (14 sider), <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0020872807079918> (Adgang via AUB)

Lynne M. Healy (2012) The History of the Development of Social Work. I Healy, L.M. & Link, R.J. (Edt.). *Handbook og International Social Work. Human Rights, Developments and the Global Profession*. Oxford University Press, Inc., 55-62 (6 sider). (Adgang på Moodle)

Palattiyil, G., Sidhva, D., Pawar, M., Shajahan, P., Cox, J., & Anand, J. C. (2019). Reclaiming international social work in the context of the Global Agenda for Social Work and Social Development: Some critical reflections. *International Social Work*, 62(3), 1043–1054 (11 sider). <https://doi.org/10.1177/0020872818774107> (Adgang via AUB link)

Supplerende litteratur:

Søren Juul (2010): *Anerkendelse, retfærdighed og god dømmekraft*, Kapitel 7 "Solidaritetsidealet og udviklingen i velfærdspolitikken" (siderne 293-348). København: Hans Reitzels Forlag.

Lektion 2.

Det professionelle sociale arbejde. Teorier og modsætninger.

I denne forelæsning stilles der skarpt på forskellige definitioner og opfattelser af det sociale arbejde som praksisfelt. Har faget en teoretisk kerne? Handler det sociale arbejde om at hjælpe andre, eller er det en styringspraksis, der allermest grundlæggende handler om at disciplinere afvigende og anderledes mennesker til samfundets krav? Er sociale problemer et resultat af samfundsmæssige belastninger, der potentielt kan ramme alle, om end risikoen for at blive ramt varierer? Er socialt arbejde, såvel som de problemer, det retter sig imod, noget socialt konstrueret, der reflekterer dominerende diskurser og/eller magtformer?

Udover at tematisere disse spørgsmål præsenterer forelæsningen en række teoretiske perspektiver og metodeforståelser, der står centralt i det sociale arbejdes praksisfelt. Nogle af dem vender vi tilbage til i de efterfølgende forelæsninger

Litteratur:

Tine Egelund: "Farlige" forældre: Den institutionelle konstruktion af dem, der afviger fra os". I: Järvinen og Mik-Meyer (red.) (2003): *At skabe en klient* (siderne 59-81). København: Hans Reitzels Forlag.

Malcolm Payne (2005): *Teorier i socialt arbejde*, kapitel 1 "Konstruktionen af teorier i socialt arbejde" (siderne 15-42). København: Hans Reitzels Forlag.

Åke Bergmark og Tommy Lundström: "Metoder i socialt arbejde – hvad er det?". I: Anna Meeuwisse, Hans Swärd og Sune Sunesson (red.) (2002): *Socialt arbejde – en grundbog* (siderne 60-68). København: Hans Reitzels Forlag.

Anders Bergmark og Lars Oscarsson: "Sociale problemer". I: Anna Meeuwisse, Hans Swärd og Sune Sunesson (red.) (2002): *Socialt arbejde – en grundbog* (siderne 133-149). København: Hans Reitzels Forlag.

Søren Juul: "Afvigelse og socialpolitik i diagnosesamfundet". I Iver Hornemann Møller og Jørgen Elm Larsen (red.): *Socialpolitik* (2016) (siderne 605-625). København: Hans Reitzels Forlag.

Lektion 3.

Aktuelle tendenser i forskningen i socialt arbejde. Tilgange og kontroverser.

Forelæsningen fokuserer på nogle af de kontroverser, der aktuelt præger forskningen i socialt arbejde. En dominerende strømning i tiden er evidensstænkningen, der i nogen grad samler politikere, forskere og praktikere i en fælles bestræbelse på at øge kvaliteten af det sociale arbejde gennem evidensbaserede metoder. Det er umiddelbart svært at være imod det. Alligevel kritiseres evidensstænkningen med stigende styrke af forskere, der har andre opfattelse af, hvilken viden, det sociale arbejde har brug for, og andre forestillinger om, hvordan den bedst kan tilvejebringes. Forelæsningen tematiser denne kontrovers og behandler nogle af de samfundsmæssige, velfærdspolitiske og institutionelle forandringer, der ligger bag det dominerende evidensparadigme. Endvidere diskuteres nogle af de videnskabsteoretiske uenigheder, som deler tilhængere og modstandere af evidens.

Litteratur:

Olaf Rieper og Hanne Foss Hansen (2007): *Metodedebatten om evidens* (siderne 7-41). København: Kora.

Tove Rasmussen: "Evidensprogrammer og praksisforskning" (kapitel 5 siderne 163-194) i: Anders Bøgild Christensen m.fl. (2015): *Viden og videnskabsteori i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.

Søren Juul (2010): *Anerkendelse, retfærdighed og god dømmekraft*, Kapitel 8 "Kampen om dømmekraften og

udviklingen i velfærdsinstitutionerne" (siderne 349-394). København: Hans Reitzels Forlag.

Lektion 4:

En kort systematisk gennemgang af nogle af de mest centrale teorier i socialt arbejde: *Psykodynamisk og læringsteoretisk perspektiv*

Psykodynamisk perspektiv

Det psykodynamiske perspektiv tillægger det ubevidste; individets følelser; psykiske kræfter; angst og smerte; psykosociale udviklingsprocesser særlig betydning for den enkeltes udvikling. Perspektivet er udviklet fra én-personsteoriens fokus på, hvordan menneskelig udvikling og adfærd styres af psykiske processer, der er baserede på medfødte drifter og behov, til to-personsteoriens fokus på den enkelte udvikling gennem relationer og opfyldelse af relationsbehov. Socialt arbejde arbejder med denne inspiration på at facilitere personlig tilpasning og coping. Borgeren styrkes bl.a. ved gennem bearbejdning af tidligere konflikter at få øget egostyrke og finde nye og mere hensigtsmæssige tilpasninger til omgivelserne og livet. Muligheder og begrænsninger ved forskellige tilgange til socialt arbejde inden for det psykodynamiske perspektiv diskuteres.

Litteratur

Healy, Karen (2016). Psykologiske og sociologiske ideer i socialt arbejde. I Healy, K. Socialt arbejde i teori og kontekst. København, Akademisk Forlag, s. 103-133, Kapitel 4 (30 sider)

David Howe (1998) Relationship-based thinking and practice in social work, *Journal of Social Work Practice*, 12:1, 45-56 (11 sider). (Adgang via AUB).

Allen, Fonagy, Bateman (2010) Mentalisering i klinisk praksis. København: Hans Reitzels Forlag. (s 25-35) (10 sider).

Supplerende litteratur

Grundlæggende introduktion til psykodynamiske modeller i socialt arbejde: Strand Hutchinson, Gunn & Siv Oltedal (2019). Psykodynamiske modeller i socialt arbejde. I Hutchinson & Oltedal. Teoretiske perspektiver i socialt arbejde. Kap 2, s. 51-90. København: Hans Reitzels Forlag.

Det læringsteoretiske perspektiv

Det læringsteoretiske perspektivs omhandler udviklingen fra behaviorisme til klassisk betingning, operant læring, social læringsteori, og læring som konstruktion, samt hvorledes disse forskellige læringsteoretiske retninger har påvirket og udviklet det sociale arbejdes praksis. Grundsynspunktet inden for dette perspektiv er, at menneskelige udviklingsprocesser er et produkt af læring. Intet udvikles af sig selv indefra. Fokus i det sociale arbejde er derfor på individets læringsmiljø: Hvilken adfærd, tanker og følelser hos klienten eller andre involverede i situationen må ændres, og på hvilken måde kan de ændres? Muligheder og begrænsninger ved de forskellige tilgange til socialt arbejde inden for perspektivet diskuteres.

Litteratur:

Healy, Karen (2016): Styrke- og løsningsfokuserede teorier: Fremtidsorienterede tilgange. I Healy, K. Socialt arbejde i teori og kontekst. Akademisk Forlag. Kap 8, s 239-265 (24 s).

Strand, Paul S. (2000). A modern behavioral perspective on child conduct disorder: integrating behavioral momentum and matching theory. *Clinical Psychology Review*, Vol. 20, No. 5, pp. 593-600 øverst (7 sider).

(Adgang via AUB).

Socialstyrelsen (u.d.). Har du hørt om MOVE-metoden?. Video, tilgået den 5/6-20 på:

<https://psy.au.dk/forskning/forskningscentre-og-klinikker/center-for-rusmiddelforskning/behandlingsportalen/move/>

Bandura, Albert (1986). Social Foundations of Thought and Action. A Social Cognitive Theory, s. 18-22, 390-391, 399-401. Englewood Cliffs: Prentice-Hall. (i alt 9 sider).

Væksthuset (2012). Litteraturreview ifm. BeskæftigelsesIndikatorProjektet, side 26-36. København, Væksthuset (i alt 10 sider). Tilgået den 5/6-20 på: <http://vaeksthusets-forskningscenter.dk/projects/beskaeftigelses-indikator-projektet/>

Supplerende litteratur:

Grundlæggende introduktion til læringsteori i socialt arbejde: Strand Hutchinson, Gunn & Siv Olte-dal (2019). Behavioristiske og læringsteoretiske perspektiver i socialt arbejde. I Hutchinson & Olte-dal. Teoretiske perspektiver i socialt arbejde. København: Hans Reitzels Forlag. Kap. 4, s. 143 -190

Introduktion til Bandura: Kähler, C.F. (2012). Det kompetente selv. En introduktion til Albert Banduras teori om selvkompetence og kontrol. Frydenlund.

Lektion 5:

I denne forelæsning gives en kort systematisk gennemgang af nogle af de mest centrale teorier i socialt arbejde: interaktionistisk og systemisk perspektiv

Undervisningen har to spor, et der fokuserer på interaktionisme og et der fokuserer på systemisk teori. Fokus i det første spor er på det interaktionistiske perspektivs tankefigurer og inspirationen herfra på socialt arbejde. Forståelsen inden for perspektivet er, at mennesket udvikles gennem social samhandling, der indebærer kontinuerlige rolleovertagelsesprocesser. Grundantagelsen er, at den enkeltes identitet (eller identiteter) udvikles kontekstuel i samspil med andre gennem hele livet. Socialt arbejde, som er inspireret af interaktionismen søger den gode relation og understreger, at socialt arbejde må bygge på indsigt i klienternes erfaringsverden og situationsdefinitioner og tage udgangspunkt heri.

Fokus i forelæsningens andet spor er det systemteoretiske perspektiv, hvor vi ser på udviklingen gennem forskellige teoretiske retninger inden for det, der overordnet kan ses som et systemteoretisk perspektiv: Funktionalisme og strukturfunktionalisme med teorier om socialisering og professioner, samt udviklingen af tilgange i socialt arbejde på et funktionalistisk grundlag.

Primær litteratur:

Schutz, Alfred (2005): Hverdagslivets sociologi. København: Hans Reitzels Forlag s. 27-42 i kapitel II "Konstruktioner af tankegenstande i common sense-tænkningen" samt s. 61-74 i kapitel IV, "Samfundsvidenskabernes konstruktioner" (28 sider).

Healy, Karen (2016): Socialt arbejde i teori og kontekst. En grundbog. København: Akademisk Forlag. Kapitel 8 Styrke- og løsningsfokuserede teorier: Fremtidsorienterede tilgange, s. 239 – 267

Bronfenbrenner, U. (1979). The ecology of human development. Harvard University Press. (s.16-41) (s.25).

Healy, Karen (2016). Tre bølger af systemteori. Socialt arbejde i teori og kontekst. En grundbog. København: Akademisk Forlag. Kapitel 6. s. 177 – 205 (28 sider).

Sekundær litteratur:

Grundlæggende introduktion til det interaktionistiske perspektiv i socialt arbejde: Hutchinson, Gunn Strand og Olte-dal, Siv (2019): " Interaktionistiske modeller" i Teoretiske perspektiver i socialt arbejde, København: Hans

Reitzels Forlag.

Hutchinson, Gunn Strand og Oltedal, Siv (2019): " Interaktionistiske modeller" i Teoretiske perspektiver i socialt arbejde, København: Hans Reitzels Forlag. Kapitel 3, s. 91 - 141.

Andersen, Maja Lundemark (2013): Goffman i socialt arbejde i Hansen, Steen Juul (red.) Sociologi i socialrådgivning og socialt arbejde, København: Hans Reitzels forlag, s. 138 – 155

Strand Hutchinson, Gunn & Siv Oltedal (2019). Kap. 6 "Systemteoretiske modeller i socialt arbejde", Teoretiske perspektiver i socialt arbejde. København: Hans Reitzels Forlag. Kapitel 6, s. 229- 285

Holmgren, Allan (2007): Systemisk og narrativ terapi. Kap 19 i Benny Karpatschov & Boje Katzenelson (red.) Klassisk og moderne psykologisk teori. København: Hans Reitzels Forlag s. 365-383 (18 sider)

Lektion 6:

Kritisk socialt arbejde og intersektionalitet i socialt arbejde

Undervisningen fokuserer på teoriernes forklaringskraft i sociale arbejdes grundtanker og indsatser. Med kritisk og intersektionelt socialt arbejde står bl.a. ulighed, undertrykkelse, magtforhold og praksis centralt. Når magt og ulighed former og udfordrer bestemte gruppers livsvilkår inddrages udviklinger fra The Black Panthers Party fra 1960'erne til Black Lives Matter i dag som eksempler på modstand og empowerment. I et intersektionelt lys bliver spørgsmålet om betydningen af sociale kategorier særlig centralt i arbejdet for krisecentre for minoritetsetniske LGBTIQ personer.

Case:

DR artikel: <https://www.dr.dk/levnu/homoseksuel-muslim-der-er-ikke-plads-til-homoer-paa-krisecentrene>

Kritisk socialt arbejde

Kritisk socialt arbejde har fokus på konfliktende interesser, strukturer og institutioners praksis, der påvirker individers og gruppers livsvilkår og sigter derfor mod (radikalt) forandrende indsatser med formål om at bestyrke grupper af individers autonomi og kraft til at ændre og bedre deres livsbetingelser.

Webb, S. (2019): "Introduction: Critical social work and the politics of transformation" i *The Routledge Handbook of Critical Social Work*. Milton: Taylor & Francis Group, pp. xxx-xliv (14 sider) https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159gapk/cdi_askewsholts_vlebooks_9781351264396

Nb. Hele bogen kan hentes via linket. Pensum er dog kun ovennævnte kapitel.

Healy, Karen (2016): "Moderne kritisk socialt arbejde: fra radikal til antiundertrykkende praksis", i *Socialt arbejde i teori og kontekst. En grundbog*. København: Akademisk Forlag. Kapitel 9. s. 269 - 299 (30 sider).

Hulusjö, Anna (2013): "A Critical perspective on difference: 'the prostitute' and women with prostitute experience", i *Nordic Social Work Research*, 3(2), 176-184 (9 sider) https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159gapk/cdi_informaworld_taylorfrancis_310_1080_21568_57X_2013_809015

Supplerende litteratur:

Andersen, Maja L. og Brok, Pernille Nørlund (2021): Empowerment i socialt arbejde, Frederiksberg: Samfundslitteratur

Webb, S.A. (2019): *The Routledge Handbook of Critical Social Work*. Milton: Taylor & Francis Group (Via AUB)

Hutchinson, Gunn Strand og Oltedal, Siv (2019): "Konfliktteoretiske perspektiver i socialt arbejde" i *Teoretiske perspektiver i socialt arbejde*, København: Hans Reitzels

Rossiter, Amy B (1997): "A Perspective on Critical Social Work", i *Journal of Progressive Human Services*, 7(2),

23-41. (Via AUB)

Intersektionelle perspektiver på socialt arbejde

Intersektionalitet har fokus på, hvordan kategorier for menneskeliv, f.eks. etnicitet, køn, alder og seksuel orientering, skabes, overlapper hinanden og påvirker livsbetingelser. Ligesom kritisk socialt arbejde udspringer intersektionelle perspektiver på socialt arbejde af kritik af dominerende systemer og logikker gennem afsættet i sort standpunktsfeminisme. Intersektionalitet tilbyder fokus på samvirkningen mellem forskellige kategorier, som i socialt arbejde giver anledning til særlige sociale problemforståelser.

Ross, Abigail M., Congress, Elaine P. and Matsuzaka, Sara (2018): "Intersectionality, Social Work, and Health" in Janna C. Heyman, and Elaine P. Congress (eds.) *Health and Social Work: Practice, Policy, and Research*, pp. 51-66, New York, New York: Springer Publishing Company (15 sider). Se kopi.

Crenshaw, Kimberlé Williams (2006): "Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics and Violence Against Women of Color", i *Kvinder, Køn og Forskning* nr. 2-3, 7-20 (14 sider) https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_crossref_primary_10_7146_kkf_v0i2_3_2809_0

Valkonen, Sanna and Wallenius-Korkalo, Sandra (2016): "Practising postcolonial intersectionality: Gender, religion and indigeneity in Sámi social work", i *International Social Work* 2016, Vol. 59(5), 614–626 (13 sider) https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_gale_infotracademiconefile_A470981639

Jensen, Sune Qvotrup og Christensen, Ann-Dorte (2011): "Intersektionalitet som sociologisk begreb" i *Dansk Sociologi*, vol. 22(4), 71-88 (18 sider). https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_crossref_primary_10_22439_dansoc_v22i4_3922

Supplerende litteratur:

Winker, G. & Degele, N. (2011) Intersectionality as multi-level analysis: Dealing with social inequality. *The European journal of women's studies*. [Online] 18 (1), 51–66. (Via AUB)

Mattsson, Tine (2013): "Intersectionality as a Useful Tool: Anti-Oppressive Social Work and Critical Reflection", i *Journal of Women and Social Work* vol. 29, pp. 8-17 (Via AUB)

Staubæs, Dorthe & Søndergaard, Dorte Marie (2006): "Intersektionalitet – udsat for teoretisk justering", i *Kvinder, Køn og Forskning*, nr. 2-3, 43-56 (Via AUB)

Larsen, N. B. (2006) Fra 'Interkulturelle kompetencer' til et intersektionelt blik – Om socialarbejderes sans for arabisktalende mødres positioner. *Kvinder, Køn & Forskning*, nr. 2-3 (Via AUB)

Christensen, A.-D. & Siim, B. (2006) Fra køn til diversitet – intersektionalitet i en dansk/nordisk kontekst. *Kvinder, Køn & Forskning*, nr. 2-3 (Via AUB)

Lektion 7: Professioner og identitet på tværs i det faglige arbejde

Denne lektion betragter det faglige sociale arbejde fra et tværfagligt perspektiv. Det sociale arbejdes status som profession og faggruppe har været omdiskuteret siden det sociale arbejde opstod som fag, og undervisningen vil tage udgangspunkt i to aspekter af denne diskussion; forholdet til tilstødende faggrupper og felter som afgørende for udviklingen af det sociale arbejdes egen identitet på praksisniveauet; og fagets brug af teorier fra forskellige akademiske traditioner, som fx sociologi og psykologi, i udviklingen af en egen kundskabsbase. Lektionen ligger i forlængelse af de foregående tre lektioner idet vi kigger nærmere på, hvordan de seks teoretiske traditioner er blevet kombineret på tværs i socialt arbejde.

Litteratur:

Abbott (1995) Boundaries of Social Work or Social Work of Boundaries? The Social Service Review Lectures, Social Service Review, 69(4), 545-562. Adgang via AUB.

IASSW 2014: Global definition af socialt Arbejde. Tilgået den 8/6-20 via: https://www.ifsw.org/wp-content/uploads/ifsw-cdn/assets/ifsw_24108-5.pdf (4 sider).

Bouverne-De Bie, M., Coussée, F., Roose, R. & Bradt, L. (2020). Social pedagogy and social work. I F. Kessl, W. Lorenz, H-U. Otto, S. White (eds.), European Social Work – A Compendium, side 273-288. Verlag Barbara Budrich. Adgang via AUB.

Teater, B. (2015) Social Work Theory. International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences, 2nd edition, Volume 22, pp 813-820 (7 sider). Adgang via AUB.

Supplerende litteratur:

Dalgaard, N. (2014) "Socialrådgiverprofessionen – den svære kamp for status" i Harrits et.al (red.) Professioner under pres VIA Systime, Århus. (s. 93-118).

Ziegler, H. (2020). Social work and the Challenge of Evidence-Based Practice. I F. Kessl, W. Lorenz, H-U. Otto, S. White (eds.), European Social Work – A Compendium, side 229-272. Verlag Barbara Budrich. (Adgang via AUB)

Lektion 8: Opsamling – øvelser og resumé

Denne lektion omfatter en tværgående opsamling af de forskellige perspektiver som en yderligere understøttelse af det konkrete projektarbejde. Der skal arbejdes med, hvordan socialt arbejdes teorier kan omsættes og anvendes analytisk. Undervisningen vil derfor tage afsæt i de studerendes konkrete behov for analytisk understøttelse af projektarbejdet. Ved disse lektionsgange tages der udgangspunkt i de centrale perspektiver i socialt arbejde med det formål gennem eksempler at vise og diskutere den praktiske og analytiske anvendelse.

Litteratur:

Healy, Karen (2016): Socialt arbejde i teori og kontekst. En grundbog. 2. udgave. København: Akademisk Forlag

Supplerende litteratur:

Strand Hutchinson, Gunn & Oltedal, Siv (2019): Teoretiske perspektiver i socialt arbejde. København: Hans Reitzels Forlag

Modultitel

Teorier om sociale problemer
Theories of social Problems

Placering

7. semester

Modulansvarlig

Merete Monrad

Type og sprog

Kursusmodul
Dansk

Mål

Kurset giver et indblik i definitioner af sociale problemer, forståelse af sociale problemer og forklaringer på sociale problemer. Dette giver et grundlag for at analysere sociale problemer, der kan betragtes som det sociale arbejdes genstandsfelt. Kurset sætter fokus på forskellige typer teori, som kan sandsynliggøre hvilke forhold eller mekanismer, der forårsager, genererer, skaber eller vedligeholder sociale problemer. Hovedvægten lægges på sociologiske teorier. Det tilstræbes at give en oversigt over den teori, der er relevant i forhold til forståelse og forklaring af sociale problemer.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Faget indgår i samspil med "Teorier om Socialt Arbejde", der omhandler teorier om hvordan det sociale arbejde defineres, planlægges, udføres og virker. Endvidere indgår faget i samspil med "Teorier om Social Politik", som omhandler årsager til og konsekvenser af den politik, som styrer og regulerer det sociale arbejde. I forhold til begge disse discipliner giver teorier om sociale problemer et vigtigt bidrag til forståelse og forklaring af de problemer, som de politiske tiltag og det sociale arbejde retter sig mod. Indsigt i årsager giver derfor ideelt mulighed for prioritering og planlægning af indsatser, der sigter på at forebygge, afhjælpe eller "mildne" sociale problemer.

Omfang og forventet arbejdsindsats

Kurset afvikles på 8 dage af 4 lektioner. De enkelte undervisningsgange består af forelæsninger vekslende med øvelser. Der forventes 5-7 timers forberedelse til hver dag. Kurset danner sammen med kurserne i "Teorier om socialt arbejde" og "Teorier om socialpolitik" grundlag for et projektarbejde, hvor der arbejdes i grupper med et problem (et socialt problem, et socialpolitisk problem eller et problem inden for socialt arbejde) og belyser det med teori. Der afholdes i forbindelse med projektarbejdet to klyngeseminarer.

Deltagere**Deltagerforudsætninger****Modulaktiviteter (kursusgange med videre)**

Til dette fag anvendes følgende bøger som I selv skal anskaffe:

Ejrnæs, M, og Guldager, J. (2008): *Helhedssyn og forklaring*, København: Akademisk Forlag.

Becker, Howard S. (2005): *Outsidere – Studier i afvigelsessociologi*, København: Hans Reitzel Forlag

Den øvrige litteratur er til at downloade via link eller uploades på moodle.

"Helhedssyn og forklaring" handler først og fremmest om forklaring eller kausalitet og specielt forklaringer på sociale problemer, der udspiller sig på forskellige niveauer i samfundet. Der gennemgås både forskellige forklaringstyper og nogle af de krav man bør stille til samfundsvidenskabelig teori og forskning med hensyn til at bidrage til at forklare forskellige samfundsmæssige problemer.

Pensum er ca. 800 sider.

Lektion 1: Introduktion: Definitioner på sociale problemer

Kursusgangen introducerer til fagområdet "Teorier om sociale problemer", som er et af kernefagene i Kandi-

datuddannelsen i Socialt Arbejde. Fagområdet findes ikke ved andre samfundsvidenskabelige uddannelser i Danmark. Sociologi er den centrale disciplin i forhold til dette fagområde, og derfor tydeliggøres denne disciplins relation til studiet af sociale problemer specielt, men der redegøres også for andre discipliners mere perifere anvendelse inden for fagområdet. Baggrunden for at kurset "Teorier om sociale problemer" har en central placering i Kandidatuddannelsen er, at eksistensen af sociale problemer udgør grundlaget eller er genstanden for det sociale arbejde. Med dette udgangspunkt rejses diskussionen om, hvad et socialt problem er (definition), hvordan det opstår (årsag), og hvordan man kan anlægge et helhedssyn ved inddragelse af forskellige teoretiske tilgange og forskellige samfundsmæssige niveauer (samfundsstruktur, lokalsamfundsforhold, gruppe- og individforhold) i forklaringen, samt endelig hvilken virkning problemerne får (konsekvenser). Det er altså grundlæggende spørgsmål om definitioner, årsager på forskellige niveauer og konsekvenser, der er i centrum for denne undervisningsgang.

Det præsenteres desuden, hvad teori er og hvordan forklaringer kan indgå i et samspil. I denne forbindelse redegøres for konkurrerende, komplementære og dialektiske forklarings anvendelse, når komplekse sociale problemer skal forklares. Endvidere fremlægges overvejelser over, hvilket niveau en teoretisk forklaring befinder sig på. Endelig sættes der fokus på, hvorledes analysen af komplekse sociale problemer kræver inddragelse af sammensatte kausalforklaringer. Det er nødvendigt at medtænke forklaringer på forskellige niveauer, der kan være såvel konkurrerende, komplementære som dialektiske.

Litteratur:

- Ejrnæs, M. og Monrad, M. (2013/2017): "Teorier om sociale problemer" i Guldager og Skytte (red): *Socialt Arbejde*, Akademisk Forlag s. 50-85. (35 s.) (oploadet)
- Ejrnæs, M. og Guldager, J. (2008): *Helhedssyn og forklaring*, Akademisk Forlag, s. 125-171 (46 s.).
- Merton, Robert K. (1976): The sociology of social problems. In: Robert K. Merton and Robert Nisbet: *Contemporary Social problems*, NY: Hartcourt Brace Jovanovich, Inc., (s. 5 - 25) (20 s.) (oploadet)

Lektion 2: Sociologiske teorier om disorganisering og konflikter

Her behandles to grundlæggende, sociologiske teorier om sociale problemer. Den første tilgang behandler sociale problemer som sociale afvigelser (disorganisation) eller anden form for forstyrrelse af den sociale orden. Denne tilgang til sociale problemer er både internationalt og i Danmark den mest udbredte. Tilgangen fokuserer hyppigst på oplagte brud på normer, således som der fx er tale om med de sociale afvigelser: kriminalitet, misbrug, vold, vanrøgt og overgreb mod børn. De tre teorityper, der tages op denne kursusgang, har deres oprindelse i amerikansk sociologi, men disse typer teori anvendes imidlertid stadig i stort omfang, når fx kriminalitet og misbrug skal forklares ligesom de anvendes når sociale problemer, der knytter sig til belastede boligområder skal forklares. Undervisningen fokuserer på, hvordan sociale problemer opfattes og defineres som sociale afvigelser inden for de forskellige teorier, hvad der i de enkelte teorier fremstilles som årsager til og konsekvenser af problemerne, og endelig hvilke former for indsatser, der ligger i forlængelse af forklaringen på de sociale problemer. Derudover vil de enkelte teorier blive illustreret med konkrete eksempler, såvel udenlandske som danske.

Den anden tilgang handler om konflikter og står i modsætning til disorganisations teoriens forståelse af samfundet som et ligevægtssystem og sociale problemer som forstyrrelser. Den marxistiske konfliktteori er kendetegnet ved at modsætninger i samfundet opfattes som en normaltilstand. Der fokuseres på konflikt og forandring af samfundet. De klassiske marxistiske teorier sætter fokus på de drivkræfter, der opstår under det kapitalistiske samfunds udvikling pga. profitjagt og konkurrence. Der sættes tillige fokus på modsatrettede (økonomiske) interesser, magt og undertrykkelse samt på at forandringer (og sociale problemer) opstår på grund af

strukturene i det kapitalistiske samfund. Der er eksempler på marxistisk teorianvendelse i forhold til de problemer som globalisering og skærpede krav om fleksibilitet på arbejdsmarkedet medfører. Her introduceres spørgsmålet om en ny form for sociale problemer i form af forskellige former for usikkerhed, der betegnes som "prekarisering". Kulturorienterede konfliktteorier ser på hvordan materielle forskelle og moralske forestillinger flettes sammen i forskellige kulturelle identiteter.

Litteratur:

- Balvig og Holmberg: Uddrag af artikel 2 "Normer og sociale misforståelser" i Balvig og Homberg 2014: *Flamingoeffekten- Sociale overdrivelser og sociale pejling*, Jurist og Økonomforbundets Forlag s. 15-35 (21 s.) (Uploaded)
- Merton, Robert, K. *Social Theory and social structure*, New York, The Free Press, 1968 s. 104-109 og s. 185-214 (36 s.) (Uploaded)
- Park, Robert E (1970): "Social change and Social Disorganization" (uddrag af kap. 5 "Community Organization and Juvenile Delinquency" s. 105-110 I: Park & Burges: *The City*, Chicago Press (5 s.)
- Rubington, Earl & Weinberg Martin S.: Social disorganization. 50-56 og 92-94 I: Rubington & Weinberg (ed.): *The study of social problems. Seven Perspectives* 2011 (7 s.). På s. 92-94 er det forklaringerne under referencerne I skal læse.
- Standing, Guy: The precariat I: Standing Guy: *The precariat: The New Dangerous Class* (London & New York, Bloomsbury Academic, (s. 1-25), (2011), 25 s.
- McDonald, R "Precarious Work, Risk, chice and poverty traps", I: Furlong, A. ed.. *Handbook of Youth and Young Adulthood: New Perspectives and Agendas* s. 167-175 (2009) (9 s.)

Supplerende litteratur:

- Becker, Howard S.: At lære at blive marihuannabrunder s. 58-73 I: Becker, H.S: *Outsidere – Studier i afvigelsessociologi*, København, Hans Reitzel Forlag, 2005 (16s.)
- Månsson, P. 'Marxisme' i *Klassisk og Moderne samfundsteori*, Hans Reitzels Forlag, København

Lektion 3: Teorier om sociale problemer på individplan: Rational choice

Faget Teorier om sociale problemer er domineret af sociologiske teorier på samfunds og gruppe niveau. En enkelt meget indflydelsesrig sociologisk teori på mikroniveau bliver introduceret i denne forelæsning: "rational choice". Her betragtes individuelle nytteovervejelser som afgørende for menneskers valg og dermed deres handlinger. Denne sociologiske handlingsteori, der er stærkt påvirket af økonomernes antagelser om, at menneskers adfærd på markedet er styret af økonomiske kalkyler, ligger til grund for analyser af, hvordan visse af samfundets incitamentsstrukturer kan skabe sociale problemer, mens andre fremmer normaladfærd. Denne sociologiske retning har haft forholdsvis stor betydning inden for kriminologien og den mere økonomisk-sociologisk orienterede arbejdsmarkeds- og arbejdsløshedsforskning, og den har derfor en naturlig plads som en af teorierne om sociale problemer på individplan.

Litteratur:

- Bertrand, Marianne, Sendhil Mullainathan, and Eldar Shafir. 2004. *American Economic Review* 94(1): 419-423. (5s.) <https://dash.harvard.edu/bitstream/handle/1/2907437/behav%20econ%20poverty.pdf?sequence=2>
- Goul Andersen, Jørgen (2010): Grænser for incitamentener på beskæftigelsesområdet. *Samfundskonomen*, 5, s. 32-37 (5 s.)
- Hagen, Roar: Rational choice I: Andersen, Heine og Lars Bo Kaspersen (red.): *Klassisk og moderne samfundsteori*, København, Hans Reitzels Forlag 2003. (16 s.)
- Hauge, Ragnar: *Kriminalitetens årsaker - Utsnitt av Kriminologiens historie*, Oslo, Universitetsforlaget, 2001, kap. 10(14 s). ISBN: 82-15-00112-2
- Snare, Anika: Økonomi eller kriminologi I: Ravn, Lene (red.): *Kriminalitetens Årbog 1996*, (10 s.), ISBN 87-89091-3

Lektion 4: Stempling (Stigmatisering og Labeling)

Stemplingsteori fokuserer på, hvorledes omgivelserne opfatter og definerer personer som sociale afvigere og dermed som bærere af sociale problemer. I labeling-teorien lægges der således vægt på, at sociale problemer og afvigelse ofte skyldes, at visse befolkningsgrupper, organisationer myndigheder eller professioner stempler nogle personer som afvigende. Inden for denne tilgang sættes der dels fokus på hvordan stemplingen opstår, hvorledes den kollektive definitionsproces forløber, og endelig hvordan stigmaet giver anledning til forskelsbehandling, samt hvordan denne forskelsbehandling håndteres af den stemplede. For at skabe indsigt i alle disse forskellige processer introduceres i denne kursusgang både Beckers teori om labeling og Goffmans teori om stigma. Der kan på baggrund af Beckers og Goffmans teorier inden for stemplingsteori skelnes mellem to former for generative mekanismer af interesse for skabelsen og vedligeholdelsen af sociale problemer: 1. Omgivelsernes diskrimination og udelukkelse af mennesker, der har et samfundsmæssigt nedvurderet kendetegn (stigma) og 2. de stemples internalisering af de negative forventninger, som omgivelserne retter mod dem (labeling). Disse to teoretikers tekster introduceres for at vise, hvorledes teoriernes forskellige generative mekanismer kan bruges til nuanceret at forklare den sociale afvigelse (det sociale problem).

Litteratur:

- Becker, Howard S. (2020): *Outsidere – Studier i afvigelsessociologi*, København, Hans Reitzel Forlag, 2. udgave, s. 21-55, 173-201 (62 s.)
- Best, Joel: Attacks on Labelling Theory, s. 233-235 Rubington & Weinberg (ed.): *The study of social problems. Seven Perspectives* 2011, (3 s.)
- Goffmann, E. (1975): *Stigma*, København, Gyldendal, s. 13-59 (47 s)
- Lemert, E. M. (1951). *Social pathology*. New York: McGraw-Hill Book Company. s. 75-78. (4s.)

Supplerende litteratur:

- Järvinen, Margaretha (2020): Forord, s. 11-17 i Becker, Howard S. (2020): *Outsidere – Studier i afvigelsessociologi*, København, Hans Reitzel Forlag, 2. udgave
- Link, B. G., & Phelan, J. C. (2006). Stigma and its public health implications. *Lancet*, 367, 528-529. (2 s.)

<https://goo.gl/mW23J6>

- Chambliss, W. J. (1973). The saints and the roughnecks. *Society*, 11(1), 24-31. (14 s.) <https://goo.gl/8euKMT>

- Rubington, Earl & Martin S. Weinberg: Labeling s. 192-198 og 236-239 I: Rubington & Weinberg (ed.): *The study of social problems. Seven Perspectives* 2011. (kapitel 6) (11 s.)

Joel Powell and Zachary Tolliver (2014). Primary And Secondary Deviance. I: *Encyclopedia of Social Deviance*, redigeret af Forsyth, Craig J. · Copes, Heith. Link: <https://goo.gl/MEaavS>

Lektion 5: Socialkonstruktivisme og værdikonflikter

Denne lektion sætter fokus på teorier, der har betonet konstruktionsprocessen omkring sociale problemer, og hvordan skadelige tilstande igennem en række faser kan gå fra at være uerkendte til at blive anerkendt som sociale problemer der bør iværksættes indsatser i forhold til. Teorierne vi gennemgår på denne lektion har ligesom stempingsteori det udgangspunkt, at kollektive definitionsprocesser, hvor der fremsættes påstande om, at bestemte fænomener (mennesker, tilstande eller processer), er afgørende for sociale problemer.

Den amerikanske værdikonflikt tradition opfatter sociale problemer som produktet af kampe mellem forskellige grupper med forskellige moralske interesser – i modsætning til marxistisk konfliktteori's fokus på materielle interesser. Værdikonfliktteori sætter fokus på konflikten mellem (moraliske) værdier og betragter konflikter mellem forskellige værdier som afgørende for, hvordan sociale problemer karakteriseres, at sociale problemer opstår, og hvorfor de ofte ikke løses. Værdikonfliktteori fastholder at sociale problemer har både en objektiv (realistisk) og en subjektiv (socialt konstrueret) side. Værdikonfliktteori rummer en faseteori omkring erkendelsen af sociale problemer og implementeringen af løsningsforslag.

Spector og Kitsuses claimsmaking-teori går skridtet videre end værdikonfliktteori og afviser at der behøver at være en objektiv tilstand for at der kan være et socialt problem, det er nok at en situation bliver defineret som problematisk for at der foreligger et socialt problem. Spector og Kitsuse er optagede af, hvordan sociale problemer bliver sat på dagsordenen og deres teori omhandler definitionsprocesser omkring sociale problemer. Det er gennem kollektive definitionsprocesser (pressionsgruppernes claims making), at sociale problemer konstrueres. Denne sociologiske tilgang fokuserer altså på pressionsgrupperes påstande og krav om ændringer som sociale processer og forsøger at begrebsliggøre faserne i og omstændighederne ved disse definitionsprocessers forløb.

Claimsmaking teori er relateret til teori om moralsk panik og teksten af Warner er et eksempel, hvor moralsk panik teori anvendes til at belyse mediedækningen af overgreb mod børn og konstruktionsprocesser i den forbindelse.

Litteratur:

- Fuller, R. C., & Myers, R. R. (1941). Some aspects of a theory of social problems. *American Sociological Review*, 6(1), 24-32. (7 s.) <https://goo.gl/gTcQo5>

- Fuller, R. C., & Myers, R. R. (1941). The natural history of a social problem. *American Sociological Review*, 6(3), 320-329. (10 s.) <https://goo.gl/QoP9hi>

- Best, Joel (1995). Constructionism in context. In J. Best (Ed.), *Images of issues: Typifying contemporary social problems* (pp. 337-354). New York: Aldine De Gruyter (oploadet) (18 s.).

- Spector, Malcolm., & John I Kitsuse (1973). Social problems: A re-formulation. *Social Problems*, 21(2), 145-159. <https://doi.org/10.2307/799536> (link til download: <http://zorac.aub.aau.dk/login?url=https://academic.oup.com/socpro/article-abstract/21/2/145/1638296?redirectedFrom=fulltext>) (15 s.)

- Loseke, Donileen R.: "How to Successfully Construct a Social Problem." I: Rubington & Weinberg (ed.) *The Study of Social Problems: Seven Perspectives* (2011) 291-303. (13 s.). (oploadet)

- Warner, J. (2015). *The emotional politics of social work and child protection*. Bristol: Policy Press. Kapitel 3 (s. 45-67 (22 sider) (oploadet).

- Pfohl, Steven: The "Discovery" of Child Abuse I: Pontell, Henry N. So Social Deviance - Readings in Theory and Research, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1993, s. 34-48 (15 s.) (oploadet)

Supplerende litteratur:

- Holstein, J. A., & Gubrium, J. F. (2003). A constructionist analytics for social problems. *Challenges and choices: Constructionist perspectives on social problems*, 187-208 (oploadet).

- Rubington, Earl & Weinberg, Martin S.: Social Constructionism s. 292-298 og 350-354 I: Rubington & Weinberg (ed.) *The Study of Social Problems: Seven Perspectives 2011*, (Kap. 8) (12 s.)

- Kitsuse, J. I., & Spector, M. (1973). Toward a sociology of social problems: Social conditions, value-judgments, and social problems. *Social Problems*, 20(4), 407-419. link: <https://goo.gl/KFvLuc>

Spector, M. (2019). *Constructing Social Problems Forty Years Later*. *Am Soc* **50**, 175–181.

<https://doi.org/10.1007/s12108-018-9391-3>

<http://zorac.aub.aau.dk/login?url=https://link.springer.com/article/10.1007/s12108-018-9391-3#citeas>

Lektion 6: Territorial marginalitet, territorial stigma og social kapital

I denne lektion kigger vi på hvordan territorialitet spiller en rolle for forståelsen af sociale problemer og hvordan sociale problemer har en territorial eller rumlig dimension (Wacqaunt 1993, 2013, Fallov 2015). Central bliver her både konflikteoretiske og konstruktivistiske perspektiver (særligt Bourdieu) på sociale problemer der kobler makro, meso og mikroniveauer. Vi kommer ind på Wacquants begreb om den avancerede marginalitet og hvordan det er fremkommet gennem en komparation af strukturelle forandringer og deres fremtræden i konkrete byområder. Hvis man vil læse Wacquant på dansk anbefales *Byens udstødte*, hvoraf forordet er opgivet som pensum.

Læsevejledning: Start med de to tekster på dansk (Fallov og Wacquant) de giver et godt afsæt for at læse de to øvrige tekster, hvor Wacquant 1993 udlægger begrebet territorial stigma, mens Sisson reflekterer over rummets betydning.

Fallov, M. A. (2015). Steder og affektive rum i lokalsamfundsarbejdet. In M. A. Nissen, & M. Harder (Eds.),

Socialt arbejde i en foranderlig verden. København: Akademisk Forlag.:195-212 (17s.)

WACQUANT, L.J.D. 1993, "Urban Outcasts: Stigma and Division in the Black American Ghetto and the French Urban Periphery", *International journal of urban and regional research*, vol. 17, no. 3, pp. 366-383. (downloades fra aub) (17s.)

Wacquant, L (2013) Gensyn med byens udstødte: Forord til den danske udgave (2013). Byens udstødte. Nyt fra Samfundsvidenskaberne: xxiii-xxxv. (moodle kompendium).(12s).

Sisson, A. "Territory and Territorial Stigmatisation: On the Production, Consequences and Contestation of Spatial Disrepute." *Progress in Human Geography* (2020): n. pag. (23s) Web. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_unsw_repository_oai_unsworks_library_unsw_edu_au_1959_4_unsworks_70365

Supplerende litteratur

Cummins, I. (2016). Reading wacquant: Social work and advanced marginality. *European Journal of Social Work*, 19(2), 263-274. doi:10.1080/13691457.2015.1022861

Birk, R.H. & Fallov, M.A. 2020, "Between a rock and a hard place: State-led territorial stigmatization, informal care practices and the interstitiality of local community workers in Denmark", *Community Development Journal*, vol. 56, no. 2, pp. 266–282. (16s)

Lamont, M., & Molnár, V. (2002). The study of boundaries in the social sciences. *Annual Review of Sociology*, 28(1), 167-195. doi:10.1146/annurev.soc.28.110601.141107 (28s.)

Wacquant, L. (2016). Revisiting territories of relegation: Class, ethnicity and state in the making of advanced marginality. *Urban Studies*, 53(6), 1077-1088. doi:10.1177/0042098015613259 (12 s.)

Lektion 7:

Alle former for socialt arbejde og social politik handler om at løse situationer hvor der er opstået menneskelig nød – fattigdom, marginalisering, funktionshæmninger, diskrimination eller ensomhed. Når en tilstand af menneskelig nød gøres til et anliggende for kollektiv handling fra staten eller civilsamfundet bliver det til et spørgsmål om social retfærdighed. Hvis det ikke gøres til et anliggende for kollektiv handling, hvem skal så handle? Social retfærdighed handler om hvad der er de nødvendige forudsætninger for menneskers trivsel og selvudfoldelse og hvem der har ansvar for at handle når disse forudsætninger ikke er tilstede.

Når vi skal afgøre om en social intervention eller ydelse er retfærdig må vi derfor forsøge at besvare nogle grundlæggende og meget vanskelige spørgsmål:

Hvorfor er denne tilstand en tilstand af nød? Historisk har tilstande som sorg, misbrug eller sindssyge ikke

været opfattet som tilstande der lå uden for det et menneske måtte acceptere som normalt i sit liv. Ensomhed er ved at blive forvandlet til en tilstand af nød. Hvorfor kræver denne tilstand på kollektiv handling? Hvorfor er en individuel tilstand af nød noget der kræver kollektiv handling – altså hvornår er den et socialt problem? Er det når tilstand er et problem for den enkelte eller når den enkeltes nød bliver til et problem for kollektivet.

Hvis fællesskaber skal tage ansvar for menneskelig nød er det så begrundet i menneskelig medfølelse, menneskelige grundrettigheder, solidaritet eller retfærdige procedurer for fordeling af goder? Hvad er det acceptable niveau af ulighed og nød. Hvad er det acceptable niveau af omfordeling og lighed? Og hvis det ikke er fællesskaber der skal handle er det så enten familien, markedet eller den nødlidende selv der skal handle?

Litteratur:

Nancy Fraser: Social Justice in the age of identity politics: Redistribution, recognition and participation (1999) in *Geographical Thought: A praxis perspective* (Henderson and Waterstone ed.) Routledge, pp.72 til 86 (14s)

M C Nussbaum (2002): Capabilities and Social Justice in *International Studies Review* 4(2) (12s)

Morris PM. The Capabilities Perspective: A Framework for Social Justice. *Families in Society*. 2002;83(4):365-373. (8s) doi:10.1606/1044-3894.16

Amartya Sen (2005) Human Rights and Capabilities, *Journal of Human Development*, 6:2, 151-166, DOI: 10.1080/14649880500120491 (15s)

J. Rawls (1971), *A theory of Justice*, Harvard University Press, Chapter 1 p. 3 – 22 (19s)

Kymlicka, W., & Banting, K. (2006). Immigration, Multiculturalism, and the Welfare State. *Ethics & International Affairs*, 20(3), 281-304. doi: 10.1111/j.1747-7093.2006.00027.x (23s)

Lektion 8: Opsamling

Denne kursusgang er afsat til en opsamlende og perspektiverende diskussion, hvor vi fokuserer på indholdet i de forskellige teoretiske tilgange, relationen mellem teorierne og anvendelsen af teorierne.

I gennemgangen diskuteres det desuden, hvilken forklaringstype de enkelte teorier trækker på (enkle kausal- forklaringer, funktionalistiske, strukturelle, evolutionære og intentionelle forklaringer).

Litteratur:

- Meeuwisse, A., & Swärd, H. (2014). Perspektiver på sociale problemer - nogle positioner. In A. Meeuwisse, & H. Swärd (red.), *Perspektiver på sociale problemer* (s. 97-109). København: Hans Reitzels Forlag. (11 sider)
- Ejrnæs, M. og Guldager, J. (2008): *Helhedssyn og forklaring*, Akademisk Forlag, s. 21-77 (56 s.)

Eksamen

Mundtlig intern eksamen med individuel bedømmelse på baggrund af gruppebaseret skriftlig projektrapport samt individuel afprøvning af pensum.

<p>Modultitel, ECTS-angivelse</p> <p>Social policy Social policy 10 ECTS</p>
<p>Placering</p> <p>7. semester</p>
<p>Modulansvarlig</p> <p>Morten Frederiksen</p>
<p>Type og sprog</p> <p>Kususmodul Dansk</p>
<p>Mål</p> <p>Formålet med kursuset er at give den studerende en grundlæggende forståelse af den socialpolitiske kontekst, som det sociale arbejde udføres i. Efter kurset skal den studerende have tilegnet sig viden om og forståelse af:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De grundlæggende ideer og konflikter i social- og velfærdspolitikken og deres filosofiske, politiske, kulturelle og historiske grundlag, 2. Socialpolitikkenes rolle i samfundet, 3. De roller samfundssektorer, forvaltning og organisationer spiller for socialpolitikkenes indhold og praksis og 4. Variationen i social politikken og velfærdsinstitutionerne mellem politikområder i komparativt og globalt perspektiv.
<p>Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre</p> <p>Faget Social Politik fokuserer på de ideer og processer der fører til at social problemer gøres til genstande for kollektivt ansvar og legitime interventioner og indsatser der skal forebygges eller løses de social problemer.</p> <p>Social politik forstås i dette fag som forankret i politikkenes fire grundlæggende dimensioner:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Social politik handler om hvordan politiske beslutninger træffes, implementeres og administreres, 2. Social politik udspringer af normative, diskursive og kulturelle forståelser af hvad der er social problemer, hvem der bør handle på dem og hvordan, 3. Social politik etableres gennem kompromis og konsensus mellem politiske aktører og 4. Social politik er eksekveringen af magt på det sociale område baseret i grundlæggende normative og materielle kampe om fordelingen af samfundets goder. <p>På tværs af disse fire aspekter af social politikken er kernen i det socialpolitiske spørgsmålet om hvordan samfundets ressourcer omfordes så der opnås større social retfærdighed samt øget individuel og kollektiv velfærd.</p> <p>For at skabe et teoretisk overblik over de væsentligste aspekter af det social politisk, gennemgås social politikkenes normative fundament. De ideer og motiver der driver udviklingen af velfærdsstater og velfærdssystemer</p>

er både historisk, kulturelt og politisk forankret hvorfor det er væsentligt af indfange disse dimensioner både empirisk og teoretisk for at forstå velfærdsstaters opståen, udvikling og fortsatte eksistens. Samtidig er disse dimensioner centrale for udviklingen af forskellige velfærdsstatslige regimer og udviklingen af institutionelle strukturer og konkrete social politiske felter.

Socialpolitikken er yderligere, som en del af overordnede velfærdssystemer, en central brik i den politiske styring af samfundets udvikling og sætter rammer for ønsket og uønsket adfærd i et samfund. Dermed bliver social politikken til mere end blot et spørgsmål om fordeling af goder, men også til en kamp om at styre samfundets udviklingsretning, balancen mellem samfundssektorer og de rettigheder, pligter og normative kategorier der er til rådighed for den enkelte borger. Socialpolitikken bliver dermed også en del af en lang række politiske felter hvor nogle primært er socialpolitiske og andre kun delvist eller perifært opfattes som social politik. Opfattelsen af hvad der er et socialpolitisk spørgsmål og hvad der ikke er, er historisk kontingent og foranderligt.

Socialpolitikken udvikles og udmøntes ikke i en demokratisk glasklokke, men indgår i en lang række andre institutionelle kontekster der påvirker politikken. Økonomi og administration udgør to centrale kontekster der former og forvandler social politikken og velfærdssystemerne. Socialpolitik er grundlæggende knyttet til omfordelingsproblemer og derfor også uadskillelig knyttet til den økonomiske politik som det centrale politiske domæne for fordelingskampe. Socialpolitik er en del af den politiske økonomi og enhver socialpolitisk beslutning har økonomiske konsekvens og som oftest økonomiske begrundelser. Tilsvarende er de administrative regimer og frontlinjemedarbejdernes praksis væsentlige elementer i både den konkrete udvikling og udformning af socialpolitikken og udøvelsen af den politiske dømmekraft der knytter sig til socialpolitiske interventioner.

Endelig er socialpolitik og velfærdsstater grundlæggende vestlige begreber og nationalstatslige begreber, men i stigende grad er forskningen blev opmærksom på den diversitet der findes inden for det socialpolitiske domæne uden for vesten og at social politikken i stigende grad globaliseres og takt med udviklingen af en global institutionel orden og væksten i globale og transnationale social problemer.

Faget socialpolitik beskæftiger sig med feltet mellem de social problemdefinitioner og det sociale arbejdes praksis. Hvor faget teorier om sociale problemer beskæftiger sig med de fundamentale processer der definerer sociale problemer og teorier om socialt arbejde beskæftiger sig med de praktikker de indgår i konkrete indsatser overfor sociale problemer, så beskæftiger teorier om socialpolitik sig med de faktorer og processer de fører fra identifikationen af et socialt problem til en konkret indsats. Denne proces involverer historiske institutionaliseringer, magtrelationer, kampe om ansvarstilskrivelse, moralske og kulturelle repertoarer, administrative praksisser, institutionelle vilkår og grænsedragninger til andre politiske felter som sundhed, aldring, integration og uddannelse.

Omfang og forventet arbejdsindsats

Kurset rummer 8 lektioner, der er placeret kl. 8:15-12:00 eller 12:30-16:15, og som består af forelæsninger. Der forventes 5-7 timers forberedelse til hver lektion. Kurset danner sammen med kurserne i Teorier om sociale problemer og Teorier om socialt arbejde grundlag for et projektarbejde, hvor der arbejdes i grupper med en teoretisk problemstilling. Der afholdes i forbindelse med projektarbejdet to klyngeseminarer, hvor undervisere fra Social Politik fokuserer på de studerendes evne til at inddrage undervisningselementerne fra Social Politik kurset i analyser af det sociale arbejde.

Deltagere

Deltagerforudsætninger

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Lektion 1

Denne lektion undersøger det historiske, politiske og normative fundament for moderne velfærdsstater. Socialpolitikken i Europe udspringer både af den elisabethanske fattigdoms lovgivning, den tyske social stat og kristne traditioner for socialt ansvar. Vi læser centrale tekster om det social medborgerskabs fremkomst, ideer om social retfærdighed og om udviklingen af velfærdsstaten i teoretisk og historisk perspektiv.

Litteratur

Marshall, T., & Bottomore, T. (1992). Citizenship and Social Class. In Citizenship and Social Class (pp. 1-52). London: Pluto Press. doi:10.2307/j.ctt18mvns1.5 (p. 45)

Briggs, A. (1961). The welfare state in historical perspective. European Journal of Sociology/Archives européennes de sociologie, 2(2), 221-258.: [The Welfare State in Historical Perspective on JSTOR](#) (p.37)

Kersbergen og Manow (2014) 'The welfare state' i *Comparative Politics* (red Caramani) Oxford University Press 2014 (p. 14) (PDF)

Christensen og Petersen (2004) Kapitel 7 'Velfærd med vilje – men hvis?' i DEN DANSKE VELFÆRDSSTATS HISTORIE (red Ploug, Henriksen og Kærgaard), SFI, København. (p.20) [473517574.pdf \(gbv.de\)](#)

Supplerende Litteratur:

Miller, D. (1999) 'Kap 1. The Scope of Social Justice' I Principles of Social Justice, Cambridge: Harvard University Press (p.20)

Holmwood, John, (2000): Three Pillars of Welfare State Theory, European Journal of Social Theory 3(1) p27 (sagepub.com) (p. 27)

Powell, Martin (2010): The Hidden History of Social Citizenship: Citizenship Studies: Vol 6, No 3 (tandfonline.com) (17) (PDF) The Hidden History of Social Citizenship (researchgate.net)

Lektion 2

Denne lektion kigger på den moderne velfærdsstat i al dens forskellighed. Velfærdsstater er stratifikations systemer der forandrer juridiske, økonomiske og social relationer i samfundet og er afhængige af at forandringer er legitime og normativt acceptable for de fleste mennesker. Velfærdsstater har udviklet sig ret forskelligt både sammenlignet mellem lande og sammenlignet mellem enkelte politikområder inden for land. Derfor kan man heller ikke kun betragte socialpolitikker ud fra deres virkning på økonomisk lighed og inklusion, men må også tage andre ting som f.eks. køn og etnicitet i betragtning. Vi læser centrale tekster om velfærdsregimer og velfærdsinstitutioner, ulighed og omfordeling og socialpolitikkenes legitimitet og normative virkninger.

Litteratur

Esping-Andersen (1999): 'Chapter 5 Comparative Welfare Regimes Re-Examined' i Social Foundations of postindustrial economies, Oxford University Press, Oxford <https://oxford.universitypressscholarship.com/view/10.1093/0198742002.001.0001/acprof-9780198742005-chapter-5> (p.21)

Pierson, P. (1993) 'When effect becomes cause: Policy feedback and political change' World Politics 45(4)

<https://heinonline.org/HOL/PrintRequest?collection=journals&handle=hein.journals/wpot45&id=664&print=section&div=30&ext=.pdf&format=PDFsearchable&submit=Print%2FDownload> (p.35)

Mau S. (2004) Welfare Regimes and the Norms of Social Exchange. *Current Sociology*. 2004;52(1):53-74. doi:10.1177/0011392104039314 (p.21)

van Oorschot W. Making the difference in social Europe: deservingness perceptions among citizens of European welfare states. *Journal of European Social Policy*. 2006;16(1):23-42. doi:10.1177/0958928706059829 (p18)

Daly, M. og Lewis, J. (2000) 'The concept of social care and the analysis of contemporary welfare states' *The British Journal of Sociology* 51(2). [The concept of social care and the analysis of contemporary welfare states - Daly - 2000 - The British Journal of Sociology - Wiley Online Library \(p.17\)](#)

Supplerende Litteratur

Taylor-Gooby P, Hvinden B, Mau S, Leruth B, Schoyen MA, Gyory A. Moral economies of the welfare state: A qualitative comparative study. *Acta Sociologica*. 2019;62(2):119-134. doi:10.1177/0001699318774835

Jane Jenson (1997) [Who Cares? Gender And Welfare Regimes | Social Politics: International Studies in Gender, State & Society | Oxford Academic \(oup.com\)](#)

Frederiksen M. Varieties of Scandinavian universalism: A comparative study of welfare justifications. *Acta Sociologica*. 2018;61(1):3-16. doi:10.1177/0001699317699258

Lektion 3

Velfærdsstaten er delvist grundlagt på en forestilling om solidaritet, rehabilitering og socialt medborgerskab. I praksis kan socialpolitikken dog ofte udfylde andre funktioner og opgaver fordi den er en central arena for politiske kampe mellem samfundsinteresser. To centrale perspektiver på velfærdsstatens andre funktioner er analyser af socialpolitikens disciplinerende funktion og social politikken som investering. Det der binder disse perspektiver sammen er at de begge peger på funktioner ved socialpolitikken der ikke er til den enkelte ydelsesmodtagers bedste og måske nogen gange reelt er til deres ulempe.

Litteratur

Mckee K (2009). Post-Foucauldian governmentality: What does it offer critical social policy analysis? *Critical Social Policy*. 2009;29(3):465-486. [doi:10.1177/0261018309105180](https://doi.org/10.1177/0261018309105180) (p. 17)

Mik-Meyer og Villadsen (2012), 'Foucault: The flexible critique of welfare' i *Power and Welfare*, Routledge (p. 19) [Foucault: The flexible critique of welfare | Taylor & Francis Group \(taylorfrancis.com\)](#)

Pultz, S (2020): '[Selvvalgt arbejdsløs: om unge kreative på det prekære arbejdsmarked](#)' *Tidsskrift for Arbejdsliv* 21(4) <https://tidsskrift.dk/tidsskrift-for-arbejdsliv/article/download/118064/166098/> (p.17)

Jane Janson (2012) A new politics for the social investment perspective, I G. Bonoli & D. Natali (eds) *The politics of the new welfare state*, Oxford University Press, pp. 21-39. (p18)

Kvist, J. (2015) 'Social Investment as Risk Management' I 'The Danish Welfare State' (Red Bengtsson, Frederiksen og Larsen), Palgrave Macmillan (PDF)

Chapter 14 Social investment: A paradigm in search of a new economic model and political mobilization. Nathalie Morel, Bruno Palier and Joakim Palme (P.18)

https://www.academia.edu/download/51903599/Social_investment_A_paradigm_in_search_o20170222-9466-1nxy644.pdf

Supplerende litteratur:

Gøsta Esping-Andersen (2002) A Child-Centred Social Investment Strategy. In Gøsta Esping-Andersen (ed.)

Why we need a new welfare state. Oxford: Oxford University Press, pp. 26-67. Adgang via AUB: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/aalborguniv-ebooks/detail.action?docID=3052732>

Pedersen, O. K. (2010): Institutional Competitiveness: How Nations came to Compete, I The Oxford Handbook of Comparative Institutional Analysis, Oxford University Press, Oxford

Lektion 4

Social politik er ikke let at afgrænse og på en række områder blander forskellige politikfelter sig sammen. Et socialt problem kan forstås og fortolkes på mange måder og ofte er der konkurrerende politiske rammer der får betydning for social politikken. Vi fokuserer tit på de reneste social politiske områder som børn- og unge området eller fattigdom. Social politikkens grænser er langt mindre klare på andre områder. Hvor går grænsen mellem sundhedspolitik og social politik når vi taler om ensomme ældre, psykisk syge eller handicappede borgere? Hvordan og hvornår holder et menneske op med at være et truet barn og bliver en kriminel? Hvad er det sociale arbejde pædagoger udfører? I denne forelæsning undersøger vi grænsedragningerne mellem politikfelter og den rolle social politikken spiller på forskellige områder og hvordan grænserne skabes og forandres.

Litteratur

Jensen, P. H & Prieur A. 2015: Menneskesyn i social-og kriminalpolitik i USA og i Danmark i Harder, M. & Nissen M. A. (red.): *Socialt arbejde i en foranderlig verden*. Akademisk Forlag, Kapitel 7, 145-158 (17 sider)

Larsen, C. A. 2015: Velfærdsstat, solidaritet og 'bundgrupperne' i: Harder, M. & Nissen, M. A.: *Socialt arbejde i en foranderlig verden*, Akademisk Forlag, Kapitel 8, 163-178 (15 sider).

Lorenz W. 2008: Paradigms and Politics: Understanding Methods Paradigms in an Historical Context: The Case of Social Pedagogy, *British Journal of Social Work*, 38, 625–644 (19 sider) (AUB adgang)

Rømer, M. 2015: *Domfældte voksne med udviklingshæmning. Det socialpædagogiske indsats på et botilbud*, Aalborg Universitetsforlag, kapitel 1, 13-35 (21 sider): Download: https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/209319898/Mette_R_omer_Domf_eldte_voksne_med_udviklingsh_mning.pdf

Rømer, M. 2019: Ofre for menneskehandel til prostitution - og deres møde med det danske system, *Uden for Nummer*, 38, s. 36-47 (11 sider). Download: https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/338025803/38_UdenForNummer_1_.pdf

Regeringen 2017: Alle handlinger har konsekvenser. En reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet (12 sider). Download: http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/reform_ungdomskrimi_a4_30.pdf

Villadsen, K. 2004: *Det sociale arbejdes genealogi. Om kampen for at gøre fattige og udstødte til frie mennesker*, Hans Reitzels Forlag. Kapitel 12 + epilog 232-265 (33 sider)

Supplerende litteratur:

Bjerge, B., Oute, J., Christensen, L. & Nygaard-Christensen M (2019): Om at 'strikke' sociale tilbud sammen til borgere med komplekse problemstillinger, kap 1. i Bjerg, B & Houborg . E., *Rusmiddelbrugere i krydsfeltet mellem sektorer og fagligheder*, Aarhus Universitets Forlag

Bryderup, I. M. 2005: *Børnelove og socialpædagogik. Gennem hundrede år*, Klim. Kapitel 13, 377-418 (42 sider)

Healy, Karen 2016: *Socialt arbejde i teori og kontekst. En grundbog*: Kapitel 6 (Dominerende diskurser inden for social- og sundhedsområdet: Medicin, jura, økonomi og New Public Management), s. 67-101 (36 sider)

Regeringen (2018): Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet – Alle handlinger har konsekvenser (16 sider). Download: http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/pdf/aftaletekst_29_juni_2018.pdf

Prieur, A., Rømer, M., & Mildwater, M. (2021). Criminalized Victims: When victims of trafficking for sexual exploitation meet Danish authorities. *Retfærd: Nordisk Juridisk Tidsskrift*, (168), 65-79 (14 sider).
<http://www.retfaerd.se/year/2021>

Villadsen, K. 2004: Socialt arbejde og subjektivering – Fra velfærdsplanlægning til postmoderne socialpolitik, *Psyke og Logos*, 25. 613-640 (27 sider) (AUB Adgang)

Lektion 5

Social politikken skabes og formes i høj grad i samspil med den økonomiske politik og velfærdsstaten udgør langt det største offentlige udgiftsområde og lægger vi privat forsikringsordninger, civilsamfundets indsatser og køb af velfærd på markedet oven i, blive omfanget enormt. Velfærdsstaten udgør på mange måder et paradoks i forhold til samfundsøkonomien, fordi den på den ene side udgør en investering i samfundet og på den anden side kan have uønskede og utilsigtede konsekvenser i form af reduceret incitament til at arbejde og fortrænge velfungerende private og personlige løsninger på sociale problemer og dermed pålægge fællesskabet unødigt store byrder. I denne forelæsning ser vi på nogle grundlæggende aspekter af velfærdsstatens samfundsøkonomiske rolle og de finansieringsmæssige udfordringer velfærdsstaten udgør.

Ruane, S., Collins, M., & Sinfield, A. (2020). The Centrality of Taxation to Social Policy. *Social Policy and Society*, 19(3), 437-453. [doi:10.1017/S1474746420000123](https://doi.org/10.1017/S1474746420000123) (p.17)

Nathalie Morel, Joakim Palme. Financing the Welfare State and the Politics of Taxation IN Bent Greve. *The Routledge Handbook of the Welfare State*, Routledge, pp.400-409, 2012. (p.10)
https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-00823556/file/Morel_Palme-Financing_the_welfare_stateFINAL.pdf

Kærgaard, N. (2015) Ulighed, velfærdsstaten og globaliseringen, *Samfundsøkonomen*, Djøf-forlag: [Uligheden, velfærdsstaten og globaliseringen \(djoef-forlag.dk\)](https://www.djoef-forlag.dk/ulighed-velfærdsstaten-og-globaliseringen) (p. 4)

Kærgaard, N. (2016), Det danske samfund og de ældre, , *Samfundsøkonomen*, Djøf-forlag: [Det danske samfund og de ældre \(djoef-forlag.dk\)](https://www.djoef-forlag.dk/det-danske-samfund-og-de-aeldre) (p.5)

Kærgaard, N. (2004) Kap 2. Den økonomiske teori og velfærdsstatens oprindelse ' i *DEN DANSKE VELFÆRDSSTATS HISTORIE* (red Ploug, Henriksen og Kærgaard), SFI, København. (p.15) [473517574.pdf \(gbv.de\)](https://www.sfi.dk/~/media/SFI/2004/04/473517574.pdf)

Bob Jessop (1993) Towards a Schumpeterian Workfare State? Preliminary Remarks on Post-Fordist Political Economy, *Studies in Political Economy*, 40:1, 7-39, DOI: [10.1080/19187033.1993.11675409](https://doi.org/10.1080/19187033.1993.11675409) (P.32)

Supplerende litteratur

Goul Andersen, Jørgen & Per H. Jensen (2015). "Ældrepolitikken: Sociale og økonomiske udfordringer", kap. 11 i Jørgen Elm Larsen & Iver Hornemann Møller (red.), *Socialpolitik*. 4.udg. København: Hans Reitzels Forlag.

Barr, N. (1992). Economic Theory and the Welfare State: A Survey and Interpretation. *Journal of Economic Literature*, 30(2), 741-803. Retrieved August 9, 2021, from <http://www.jstor.org/stable/2727702>

Offe C. Advanced Capitalism and the Welfare State. *Politics & Society*. 1972;2(4):479-488.
[doi:10.1177/003232927200200406](https://doi.org/10.1177/003232927200200406) (p.10)

Lektion 6

Staten har ikke patent på at definere social problemer, kun på lovgivning. Social politikken drejer sig både om hvad der kan defineres som social problemer og hvem der i givet fald har ansvaret for dem. Arbejdsdelingen mellem stat, civil samfund, familie og marked i forhold til at løse social problemer og finansieringen af disse løsninger ser forskellig ud i forskellige velfærdsstater, men den forandrer sig også over tid. Når social politikken skal reformeres ser man ofte ud over statens sektorgrænser for at finde inspiration både til politikens indhold og dens design for at skabe fornyelse, incitamenter eller autenticitet. I denne forelæsning ser vi på socialpolitikken på tværs

af sektorer og i

inspirationen fra hhv. marked og civil samfund i New Public Management og New Public Governance paradigmerne.

Stat, Marked og Civilsamfund i social politikken

NGO, Velfærdsmix

NPM, NPG

Primær litteratur (104 s.)

Binderkrantz & Christiansen (2019). Forvaltningens samspil med interesseorganisationer. I J. Blom-Hansen, P. M. Christiansen, T. Pallesen & S. Serritzlev, *Offentlig forvaltning – et politologisk perspektiv*, side 393-422 (29 sider), København, Hans Reitzels Forlag.

Borup Jensen, J. & Krogstrup, Hanne Kathrine (2017). Fra New Public Management til New Public Governance. I H.K. Krogstrup, T.E. Jensen, E. Laursen & N. Stegeager, *Samskabelse og capacity building i den offentlige sektor*, side 33-55 (22 sider).

Bundesen, P. & Henriksen, L. S. (2016). Frivilligt socialt arbejde. I Horneman Møller & Larsen (eds), *Socialpolitik*, side 563 – 581 (18 sider), Hans Reitzels Forlag

Henriksen et al. (2015). Welfare mix and hybridity. Flexible adjustments to changed environments. Introduction to the special issue, side 1592-1597 (6 sider), *Voluntas*, 26, 1591-1600.

Hood, Christopher (1991). "A Public Management for All Seasons?", *Public Administration*, 69, 1, 3-19 (16 sider). Adgang via AUB: https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_gale_infotracademiconefile_A10745562

Osborne, Stephen P. (2006) *The New Public Governance?*, 8:3, 377-387 (10 sider), DOI: 10.1080/14719030600853022

Parsons, W. (1995). *Public Policy*, side 87-89 (3 sider). Aldershot: Edward Elgar

Sekundær litteratur

Grubb, A. & Henriksen, L.S. (2019). On the Changing Civic Landscape in Denmark and its Consequences for Civic Action. *Voluntas* (2019) 30: 62–73 (13 sider) <https://doi.org/10.1007/s11266-018-00054-8>

Hood, C. & Dixon, R. (). Commentary. What We Have to Show for 30 Years of New Public Management: Higher Costs, More Complaints. *Governance: An International Journal of Policy, Administration, and Institutions*, 28(3), pp. 265–267.

Lektion 7

Social politik er ikke bare et spørgsmål om demokratiske processer og lovgivning. Social politikken skabes og forvaltes i en række led og en betydelig del af politikken bliver først endeligt defineret i mødet mellem social arbejder og borger. Samtidig udvikles der stadig mere raffinerede og specialiserede politikker der er rettet mod at styre både borgernes og de enkelte socialarbejderes handlinger og valg så de politiske ambitioner bedst indfries. I denne forelæsning ser vi på street level bureaucracy teori og teorier om hvordan politik kan designes på forskellige måde alt efter formålet.

Politik i frontlinjen og policy design

Primær litteratur (84 sider)

Lipsky, M. (2010). Dilemmas of the Individual in Public Services. Preface. I M. Lipsky, *Street-Level Bureaucracy. Dilemmas of the Individual in Public Services*, s. xi-xx (10 sider). New York, Russell Sage Foundation

Brodkin, E. (2013). Street-Level Organizations and the Welfare State. I E. Brodtkin & G. Marston (eds.), *Work and the Welfare State. Street-Level Organizations and Workfare Policies*, s. 17-34 (16 sider). København, Djøf Forlag

Zacka, B. (2017). Street-Level Discretion. I B. Zacka, *When the State Meets the Street: Public Service and Moral*

Agency, s.33 – 65 (32 sider). Cambridge: The Belknap Press of Harvard.

Harrits, G.S. (2019). Street-Level bureaucracy research and professionalism. I P. Hupe, *Research Handbook on Street-Level Bureaucracy*, s. 193 – 208 (15 sider). EBSCO Publishing.

Larsen, F. (2009). Operationelle reformer som drivkraft for politisk forandring. *Samfundsøkonomen*, 5, 23-27 (4 sider)

Høybye-Mortensen, M. (2013). I velfærdsstatens frontlinje. Administration, metoder og beslutningstagen, side 109-116 (7 sider). København, Hans Reitzels Forlag

Bonus:

- o video med Bernado Zacka: <https://youtu.be/pGISXXmtQEk>
- o video med Michael Lipsky: <https://www.youtube.com/watch?v=ZX1livgPspA>

Lektion 8

Social politik i en vestlig kontekst handler ofte om de formelle systemer og institutioner der er skabt for at sikre borgere tryghed, forudsigelighed og uafhængighed af markedet. I meget store dele af verden findes der tilsvarende formelle velfærds løsninger og social politik er i høj grad et spørgsmål om uformelle større strukturer i netværk, familie og lokalsamfund, der ofte er klientilistiske og hierarkiske. Den stigende rigdom og velstand i dele af den tredje verden har ført til mindre – ikke mere – sikkerhed for de mest udsatte. Global social politik handler om hvordan der skabes rammer for udviklingen af social politik med udgangspunkt i forskellige internationale organisationer og skabelsen af globale social rettigheder. I denne forelæsning ser vi på social politiske vilkår og rammer uden for den vestlige verden og med udgangspunkt i FNs verdensmål ser vi på hvordan globale social politiske strømninger forsøger at understøtte social politiske indsatser. Endelig ser vi på social politikken som transnationalt fænomen i situationer hvor sociale problemer opstår som konsekvens af global ulighed, international arbejdsdeling og migration.

Litteratur:

Dominelli, L. (2021): A green social work perspective on social work during the time of COVID-19, *International Journal of Social Welfare*, 30, 7–19 (12 sider) (Adgang via AUB)

International Federation of Social workers 2021: *Social work and the United nations sustainable development goals (SDGS)* (5 sider). Download: <https://www.ifsw.org/social-work-and-the-united-nations-sustainable-development-goals-sdgs/>

Lorenz Walter 2014: Is history repeating itself? Reinventing social work's role in ensuring social solidarity under conditions of globalization I: *Social Change and Social Work. The Changing Societal Conditions of Social Work in Time and Place*, Routledge, 15-29 (14 sider) (bogkapitel)

United Nations Development Programme (2015). *Sustainable Development Goals* (24 sider). Download: https://www.undp.org/content/dam/undp/library/corporate/brochure/SDGs_Booklet_Web_En.pdf

Jayasooria Denison 2016: Sustainable Development Goals and Social Work: Opportunities and Challenges for Social Work Practice in Malaysia, *Journal of Human Rights Social Work*, 1, 19–29 (10 sider). (Adgang via AUB).

Withaekx S. Schrooten M. & Geldof D. 2017: Thinking and acting globally and locally: Developing transnational social work practices in Belgium, *Transnational Social Review*, 7:2, 143-157 (14 sider) (Adgang via AUB)

Yeates N. (2002): Globalization and Social Policy. From Global Neoliberal Hegemony to Global Political Pluralism, *Global Social Policy*, 2(1), 69–91 (22 sider) (Adgang via AUB)

Supplerende litteratur:

Abrahamson, P. 2016: Socialpolitikmodeller I: Møller, I. H. & Larsen, J. E.: *Socialpolitik*, Hans Reitzels Forlag, 4. udgave, kap. 5, 155-184 (30 sider)

Arnfjord, S. 2016: Sociale forhold og socialpolitik i Grønland I: Møller, I. H. & Larsen, J. E.: *Socialpolitik*, Hans Reitzels Forlag, 4. udgave, kap. 6, 129-154 (25 sider)

Beresford P. & Holden C. 2010: We Have Choices: globalization and welfare user movements, *Disability and Society*, 15(7), 973-989 (Adgang via AUB)

Dozemam Jo 2005: Now you see her, Now You Don't: Sex Workers at the UN Trafficking Protocol Negotiations, *Social and Legal Studies*, 14, 1, 61-89 (28 sider) (Adgang via AUB)

Lorenz W. 2017: European policy developments and their impact on social work, *European Journal of Social Work*, 20:1, 17-28 (Adgang via AUB)

Rasmussen, N. 2013: *Menneskerettigheder i socialt arbejde*, Nyt Juridisk Forlag.

Eksamen

Mundtlig intern eksamen med individuel bedømmelse på baggrund af gruppebaseret skriftlig projektrapport samt individuel afprøvning af pensum.

